

Informatie- en opinieblad van de
Rijksuniversiteit Limburg. Postbus 616,
6200 MD Maastricht. Tel. 043-888468

Achtste jaargang, nummer 3, 10 september 1987

DECAAN GEZONDHEIDS- WETENSCHAPPEN TREEDT AF

De decaan van de faculteit der gezondheidswetenschappen, prof. dr. F. ten Hoor, heeft zich met ingang van vorige week vrijdag uit zijn functie teruggetrokken. Als reden geeft hij op dat hij een toenemend gebrek aan vertrouwen in zijn functioneren als decaan waarnam. De brief waarin hij dit meedeelde arriveerde diezelfde dag bij de vergadering van de faculteitsraad. Volgens betrokkenen was hiermee een struikelblok weggenomen op de weg naar de vorming van een nieuw faculteitsbestuur.

De vertrouwenscommissie uit de faculteitsraad die was ingesteld om een nieuw faculteitsbestuur te formeren verkeerde tot kort voor de vergadering in de veronderstelling dat alleen gewone bestuursleden moesten worden aangezocht. De decaan zou gewoon aanblijven. De laatste maanden was echter de kritiek op het functioneren van Ten Hoor binnen de faculteit toegenomen, en een overheersende stroming in de faculteitsraad was dan ook niet gelukkig met een voortzetting van zijn decanaat. Plannen voor een motie van wantrouwen aan zijn adres lagen bij de jongste raadsvergadering al klaar. Te elfder ure bleek een dergelijke actie overbodig te zijn. De nieuwe wet op het wetenschappelijk onderwijs bepaalt dat na 1 september 1987 een geheel nieuw bestuur moet worden be-

noemd. Voor de decaan betekende dat de noodzaak van een herbenoeming. Als het tot een stemming was gekomen zou de raad daartoe dus niet zijn overgegaan. Ten Hoor heeft deze uitkomst niet willen afwachten en zelf ontslag genomen. Prof. Ten Hoor is in 1986 tot decaan benoemd, nadat hij al enkele jaren die functie pro forma had bekleed bij ontstentenis van een andere beschikbare hoogleraar. De bedoeling was dat hij een aantal jaren zou aanblijven, ongeveer tot de tijd dat hij met pensioen zou gaan. Ten Hoor is nu 61 jaar. De kritiek van de vertrouwenscommissie betrof hoofdzakelijk zijn bestuurlijk functioneren, dat onder meer rigide werd bevonden, en het feit dat hij onvoldoende geanticipeerd zou hebben op de financiële tegenvallers die nu tot grote tekor-

ten op de begroting van de faculteit hebben geleid. Daarnaast zou hij zich teveel hebben ingespannen ten gunste van de natuurwetenschappelijke richtingen en vakgroepen, hetgeen ten koste zou zijn gegaan van de sociaalwetenschappelijke groepen. Ten Hoor ontkent deze beschuldigingen en spreekt van een coup om hem weg te krijgen, georganiseerd vanuit het sociaalwetenschappelijke deel van de faculteit. De vertrouwenscommissie is inmiddels doende om een nieuwe decaan te vinden. Zolang deze er nog niet is houdt de rest van het nieuwe faculteitsbestuur een interimstatus.

Wammes Bos

(Voor een uitgebreid verslag, zie pagina 8-9.)

PROVINCIE AAST OP INSTITUUT VOOR BEDRIJFSWETENSCHAPPEN

Het Researchinstituut voor Bedrijfswetenschappen, dat in Delft met huisvestingsproblemen kampt, komt waarschijnlijk naar Maastricht. Het Limburgse provinciebestuur heeft het instituut een aanbod gedaan, dat door de directie en het bestuur in beginsel is aanvaard. Waaruit het bod van de provincie bestaat, wil geen van de twee partijen op dit moment bekend maken. Van de kant van de provincie wordt alleen gezegd dat het benodigde bedrag zal komen uit PNL-gelden.

De vermoedelijke komst van het RVB is woensdag door commissaris van de koningin Kremers aangekondigd. Het RVB, voor buitenlanders het Netherlands International Institute for Management, telt ongeveer 45 vaste medewerkers. Hun werk is drieledig: het verzorgen van cursussen op post-graduate niveau, het verrichten van onderzoek en het verlenen van bijstand aan ontwikkelingslanden bij de opbouw van een goed bedrijfsmanagement. Het instituut is in 1953 opgericht onder auspiciën van het Nuffic, het Netherlands University Fund for International Cooperation. Per jaar maken ongeveer 250 studenten gebruik van de cursussen van het instituut. Zij zijn vooral afkomstig uit Zuid-oostasiatische ontwikkelingslanden. Dertig à vijftig van hen volgen een opleiding van een jaar, die wordt afgesloten met een Master's

Degree of Business Administration. Volgens de directeur van het instituut, dr. M. El-Namaki, is er met diverse andere kandidaten onderhandeld over de vestiging van het instituut. Delft, Rotterdam, Den Haag en Enschedé waren behalve Maastricht ook zeer geïnteresseerd in het behoud, respectievelijk de komst van het instituut, maar niemand bood zo aantrekkelijke voorwaarden als Limburg. Over de inhoud van het bod wil El-Namaki nog niets zeggen, omdat er nog steeds onderhandelingen gaande zijn. Hij maakt wel uitdrukkelijk melding van de bijkomende voorwaarden die hij zeer gunstig vindt: „Maastricht heeft voor ons een uitstekende infrastructuur. De nabijheid van de universiteit met haar afdeling bedrijfseconomie is natuurlijk heel belangrijk, maar ook met de andere instituten in de stad zien

wij grote mogelijkheden tot samenwerking. Ik denk aan het Europees Instituut voor Bestuurskunde, het Centre for Development Policy Management en het UNU-instituut dat waarschijnlijk ook naar Maastricht komt. En verder hebben we goede contacten met bedrijven in de buurt, zoals DSM en bedrijven in België en Duitsland". Als de verhuizing doorgaat, zal het RVB over twee jaar zijn poorten in Maastricht openen. Een definitieve beslissing over de komst van het RVB is volgens El-Namaki mede afhankelijk van de Ondernemingsraad, die nog een standpunt moet innemen. Het bestuur van het instituut, waarin ook het Nuffic vertegenwoordigd is, heeft voorlopig een positief standpunt ingenomen.

Jacques Herraets

Inhoud

Pagina 3

Bijbaantjes

De secretaris-generaal van het ministerie van Economische Zaken, prof. dr. F.W. Rutten, benutte zijn speech tijdens de opening van het academisch jaar vooral om de loftrampet af te steken over gunstige economische verwachtingen. Maar voor de universiteiten had hij ook een boodschap. Ze moeten zich uitsloven om aantrekkelijker te worden voor het rijke bedrijfsleven. En universitaire docenten moeten bijbaantjes zoeken om de praktijk te leren kennen.

Pagina 5

Ondernemend

In alle aula's van de Nederlandse universiteiten klonk dit jaar de unanieme roep om de ondernemende universiteit die topkwaliteit aflevert. Enkele wensen: zelf de hoogte van het collegelid bepalen, meer vrijheid bij het instellen van studierichtingen, meer contractonderzoek en duidelijker profilering. Maar ook een klein pleidooi voor wat eruditie en moreel besef bij studenten.

Pagina 7

Strategie

De universiteit moet nu kiezen hoe ze er over tien jaar uit wil zien. Het moet afgelopen zijn met de wilde plannen waar iedereen achteraan holt totdat er weer iets nieuws wordt bedacht. De (niet meer zo) nieuwe voorzitter van het College van Bestuur, drs. L. Vredevoogd, wijst de weg naar de jaren negentig.

Pagina 8-9

Gezondheidswetenschappen

De faculteit die zich op zeven verschillende manieren bezighoudt met gezondheid, is ziek, doodziek beweren sommigen. Het eerste slachtoffer is inmiddels gevallen: decaan Ten Hoor. Wie volgt?

En verder

En verder

Flauw gezeik van Eva, het pakkende levensverhaal van Sannemie en andere Maastrichtse vrouwen en dagopleiding juridisch vertalen' van start.

Boos, érg boos!

Lieve bureaucraten,

Ik ben boos op jullie, érg boos zelfs. De chaos stijgt mij -en niet alleen mij- nu zover tot de lippen dat zeer spoedig een Geestelijk Gezondheidskundige te hulp geroepen zal moeten worden. Het beleid van de machthebbers-buokraten binnen de Faculteit der Gezondheidswetenschappen lijkt erop gericht om deze ooit veelbelovende "broeikas van nieuwe ideeën" regelrecht te afgronden in te dirigeren. Geen enkele visie, geen enkel plan, geen samenhangend beleid wordt ons voorgeschoteld, niet door de academische plannenmakers, niet door de onderzoekscoördinatoren, noch door de logistieke klusjes-mensen. Heb ik dan de wijsheid in pacht? Allerminst. Ik signaleer alleen maar:

* Het tutoren-tekort is slechts te wijten aan een krankzinnig verhoogde instroom en een ongecoördineerd uitbouwen van de verschillende afstudeerrichtingen; ondertussen blijft nog maar de vraag of aan alle studenten een kwalitatief verantwoorde onderwijsbegeleiding kan worden aangeboden en of dat -als het er al is- blijvend kan zijn. De hoge onderwijslast die medewerkers als gevolg van dit falende beleid hebben zal naar mijn indruk zijn weerslag hebben op het inhoudelijk niveau van het onderwijspakket.

* Aansluitend op het voorgaande zou het bijzonder slim zijn om -zoals de wandelgangen fluisteren- in het kader van de facultaire reorganisatie nog 's wat mensen te ontslaan ook. Daarmee is iedereen, WP en studenten, werkelijk gediend!

* Het waanidee dat een verhoogde instroom ook een verhoogde geld- stroom zal inhouden is volkomen gedroegredeneerd: naa al is tijdens de introductie gebleken dat tientallen, misschien wel honderden, eerstejaars onze veelgeprezen (?) studie als een inferieur alternatief voor geneeskunde, of zelfs een 'je-moet-toch-wát-hè?'-alternatief zien. Hoe ziet U, heren buokraten, deze attitude uiteindelijk gereflecteerd in studierendement (i.e. afgestudeerden) en in iets als 'aanzien' van het vakgebied? Dubieus, niet?

* Het cynisme, de hondsheid, waarmee studenten temidden van deze chaos ondertussen worden behandeld door Uw buokratische molens is niet te peilen. Dat deze handelwijze leidt tot een immer groter wordende apathie onder studenten is me een raadsel; wáár blijft de revolutie? Hoe daart U Bureau Onderwijs te sluiten (derde week van augustus),

onderbevrouwd te laten draaien (laatste week van augustus) of zelfs volkomen onbereikbaar te laten zijn (eerste week van september), terwijl vele studenten (en trouwens ook onderwijmakers!) Uw buokratische formuliertjes ingevuld, bestempeld en ondertekend moeten hebben. Tot overmaat van onzicht heeft één of andere schlemiel besloten om de studentenpostvakjes maar gewoonweg op te heffen. Studenten onbereikbaar, vol-ko-men onbereikbaar. Tjonge, wat prachtig mooi! Overmacht, zult U zeggen. Jaja. U heeft toch zeker gestudéerd om daar iets van te kunnen maken?

* De grootste crime is, wat mij persoonlijk betreft, nog wel het volgende: Al sinds jaar en dag verrichten bij onze vakgroep de tijdelijke personeelsleden dezelfde onderwijstaken als het vast WP. Het blijkt, uit ervaring, dat blokken die gecoördineerd zijn door deze aio's en projectmedewerkers categorisch als de allerbest geëvalueerde blokken uit de bus komen. Het blijkt ook dat andere onderwijstaken (werkstuk-begeleiding, onderzoeksadviezen, tutorschappen, etc.) door deze personeels-categorie met toewijding en enthousiasme worden uitgevoerd. Niet in de laatste plaats natuurlijk omdat de meesten van ons 'eigen kweek' zijn: het Maastrichts Systeem werpt haar vruchten af, zou je haast zeggen.

Zou je háást zeggen, ja, als meneer Kleinjans niet op een aangename zomeravond het examenreglement eens had zitten doorbladeren: tijdelijk personeel mag helemaal niet dat soort dingen doen als examenpunten geven, mag helemaal geen werkstukken beoordelen, laat staan blokken coördineren of keuze-onderwijs aanbieden. Tijdelijk personeel moet 'simpele onderwijstaken' vervullen, want -lijkt het wel- tijdelijk personeel is maar tijdelijk omdat het nog te dom is om zelfstandig te denken.

Slim. Vaste Commissie voor de Examens, in casu Heer Kleinjans! Realiseert U zich wel dat ons systeem, voor zover het niet zinkende is, nog eventjes blijft drijven op de pool tijdelijk personeel? Ik wil nog wel eens zien wat er gebeurt als ik -en anderen met mij- mij stipt aan het door de Burokratie bepaalde Onbeleid ga houden. Duwen we onszelf met verve dieper in het drijfzand? Zal de stront nog langer met de mantel der liefde bedekt kunnen worden? Wordt er eigenlijk nog wel nagedacht aan de Rijksuniversiteit Limburg? Soms twijfel ik, wat dat laatste betreft, ook nog aan mijzelf.

Mannenbroeders, dóe in godsnaam iets!

Evelyne de Leeuw (wegens verhuizing en discoördinatie reeds twee weken onbereikbaar)

paartjes

Te koop: judopak, maat 152, f. 25,-; Adidas jongensvoetbalschoenen, maat 3 (schoenmaat 34), f. 10,-; prima, complete jongensfiets, f.75,-. Tel. 04409-3641 of toestel 579 (in werktijd).

Te koop: goede koelkast, f. 25,-. Tel. 043-620932.

Gratis naar Amsterdam, bel woensdag 020-259851.

Te koop gevraagd witte kast of wandmeubel. Alberts: Molecular biology of the cell. Tel. 431597.

Medewerker economische fakulteit zoekt met spoed voor enkele nachten per week kamer in (binnenstad) Maastricht. Tel. 888859/421442.

Te huur voor kortere of langere termijn, onze vakantiebungalow in Z-Limburg. Prachtig geheel vrij gelegen, voorzien van alle comfort. Inl. 01711-11577.

Te koop aangeboden: Hyundai pony 1200L, 5-drs, bouwjaar 1983, 76.000 km. vraagprijs f 6000.00. W. Dinjens, tel. 043-888562 ('s avonds 043-616425).

In de weekends loopt er een studentenlintje van/naar Nijmegen, Groningen, Amsterdam, enzv. Bel woensdag 020-259851.

Volleybalvereniging zoekt nog een paar vrouwelijke leden voor het recreatieve competitieteam (wedstrijden niet in het weekend). Voor informatie, bel Marina Senten, 043-252625 (na 18.00 uur).

Gevraagd: Gezonde mannelijke vrijwilligers voor deelname aan geneesmiddelenonderzoek. Doel: Bestudering van de effecten van middelen tegen depressiviteit op de uitvoering van verschillende taken (waaronder een rijtest). Tijdsinvestering: 70-80 uren verspreid over 10 weken. Vergoeding f 10,00 per uur plus een extra bedrag na afronding van volledige deelname. Vereist: Bezit van paspoort en sedert 5 jaar in bezit van geldig rijbewijs. Inlichtingen: E. Schoenmakers, arts, Instituut voor Geneesmiddelen, veiligheid en gedrag, tel. 887777, tst. 245.

De Limbo-expres rijdt weer. Bel woensdag 020-259851.

Te koop gevraagd: Bromfiets type automaat b.v. Vespa of Puch Maxi. Tel. 888250 of 's avonds 043-211917.

AIO'S KRIJGEN AANGEVULD TOT BIJSTANDSNORM

Assistenten-in-opleiding met een netto-inkomen onder de bijstandsnorm krijgen binnenkort een aanvulling tot die norm. De universiteiten moeten de aanvulling echter zelf bijbetalen: er is geen extra geld voor beschikbaar. Dat staat in een ontwerp-besluit, dat minister Deetman dezer dagen naar de WO-kamer en het COPWO (het overleg met de vakbonden) zal sturen. De regeling is getroffen in afwachting van de definitieve evaluatie over de invoering van het aio-stelsel, die half januari wordt verwacht. Daarin wordt ook de betaling bekeken. Aio's, die gehuwd zijn of samenwonen met een partner zonder eigen inkomen komen door het lage aanvangssalaris (van 1750 gulden bruto), gecombineerd met de hoge ziektekostenpremies die zij moeten betalen, onder de

Te koop: Philips Grillautomaat HD 4162, prijs f 50.00, tel. ('s avonds) 043-211048.

Te koop aangeboden: Recreatie-bungalow in de belg. ardenen. Vrijstaand, geheel ingericht voor 6 personen, gesitueerd in een mooi gelegen park voorzien van tennisbaan, overdekt verwarmd zwembad, bar en restaurant. Onder Ned. beheer. Uitmuntende verhuur-mogelijkheden. Inf. J. Jansen Utrecht, tel. 030-714125.

Te koop: Honda Civic, 1300 L, 3-deurs. Kleur rood metallic, bouwjaar 1983, km stand 53.000. Nieuwe uitlaat, 5 versnellingen, achteruitwipper en radio. APK-gekeurd tot aug. '88. Tel. 043-472210.

Te koop mixer "Starmix". Met nieuwe mengbeker. Tel. 043-471120.

Koud in je kamer? Doe er iets aan! Informeer naar de Micro-Furnace. Tel. 04407-1536.

Vroenhoven-België: studentenkamers, Maastrichtersteenweg nr. 274, op 3 km van Universiteitssecretariaat. Alle comfort. Nieuw ingericht. Inl. Notaris L. Barthels-Kanne, tel. 009 32 12453521.

Af te halen (gratis) wegens verhuizing, wasmachine (voorlader) 5 jaar oud. Tel. 610986.

Gevraagd: studentlid, bij voorkeur 2e of 3e jaars B&B, voor de planningsgroep blok 2.4.1. Gezondheidszorg en wetgeving FdGW. Belangstellenden kunnen zich aanmelden bij het secretariaat Vakgroep Gezondheidsrecht, kapoenstraat 2 (OG) k. 2.029, tel. 043-887777 tst. 365.

Te koop: Formijne-Mandema; Anamnese en fysische diagnostiek/ Davidson; Principles & Practice of Medicine (interne)/ Kok/Stenvers; Algemene neurologie. Bel: 219026

Te koop mooi 4-kamerappartement met ruime keuken en bijkeuken (2e etage) en inpandige garage en grote kelder (begane grond) te Belfort Maastricht. Winkels, ziekenhuis Maastricht en Biomedisch Centrum op loopafstand. Vraagprijs f 103.000,-. A. Kuypers, Kopersslagerdreef 27 B, tel 043-473652

Te huur gevraagd huis voor univ. stafmw. (Econ.) (echtpaar met 2 kind.). Liefst loopafstand van Tongersestraat. Voor 3-9 mnd. vanaf 1-11-87. Tel: 888579; na 18.00 u. 04409-3641

Gevraagd: enthousiaste muzikanten voor deelname aan Jazz-workshop op de maandagavond van 19.00-22.00 uur, te beginnen op 5 okt., kosten f 40,- p.m. Vereist: redelijke kennis van en vaardigheid in het spelen van Jazz. Reageer voor 17 sept. Informatie: Mattie Poels (043)436039

Te koop: Peugeot 104, goud metallic, bouwjaar '77, 5 deurs. Tel (na 18.00 uur) 215404

Bert Bakker/UP

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgave van de Stichting Maffius. Verschijnt wekelijks.

Redactieadres
Tongersestraat 53, kamer 316, Postbus 616, 6200 MD Maastricht. Telefoon: 043-888468. (doorkiesnummer)

Stichtingsbestuur
Wim Hermens (voorzitter)
Kees Schröder (penningmeester)
Erik de Graaff
Ton Hamelers (redactieafgevaardigde)
Geertjan Tangelder
Johan Muysken

Redactie
Jacques Herraets
Wammes Bos
Emely Nobis

Redactieleden/medewerkers
Marc Bonten
Bart Brouwers
Lucia Geurts
Judith Habets
Ton Hamelers
Evelyne de Leeuw
Jan Mokkenstorm
Jannie Ritico

Redactie-assistente
Liesbeth van Hoef

Foto's
Franco Gori
Fotopersburo Widdershoven
Foropersburo Mellaart

Tekeningen
John Prop
Raph de Haas

Druk
Limburgs Dagblad Heerlen

Advertenties
Advertenties (behalve Paartjes): Yvonne Stevens, tel. 043-624938, werkdagen bereikbaar na 18.00 uur. Tarieven op aanvraag.

Paartjes
Paartjes opgeven bij de redactie. Voor medewerkers en studenten gratis, anderen f 7,50. Paartjes waarin onroerend goed te koop wordt aangeboden f 25,00 (max. 50 woorden).

Mededelingen
Mededelingen voor de mededelingenpagina's doorgeven aan Frank Speet, Dienst Voorlichting, tst 319.

Abonnement
Leden van de universitaire gemeenschap ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en andere belangstellenden kunnen zich abonneren voor f 25,00 per jaar.

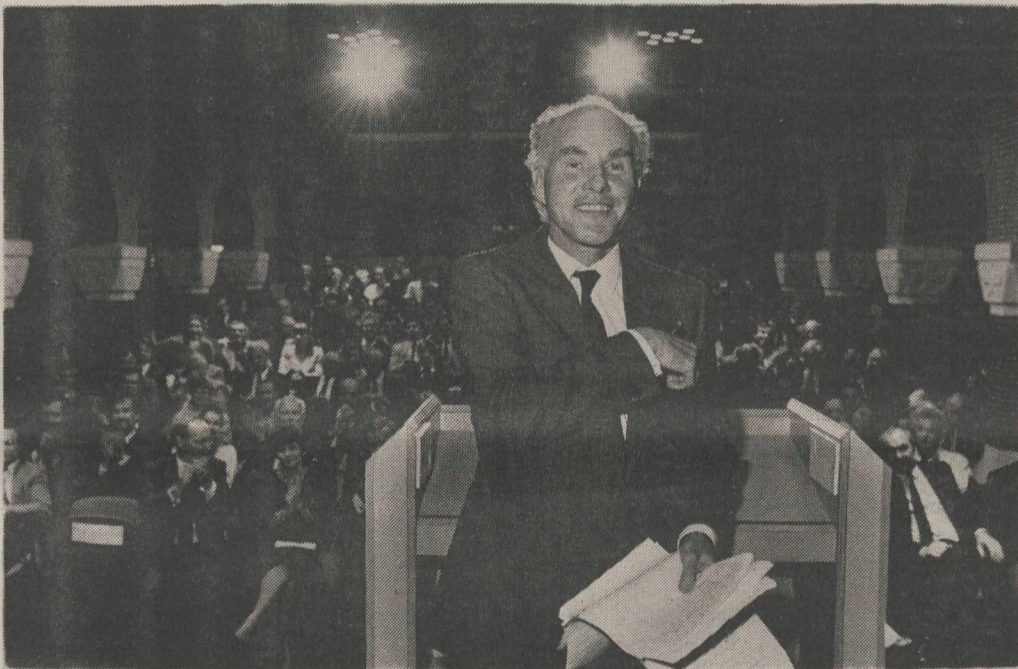
Universitaire Pers
Observant maakt deel uit van het landelijk samenwerkingsverband Universitaire Pers, samen met Ad Valvas (Vrije Universiteit), Delta (Delft), Univers (Tilburg), Cursor (Eindhoven), Universiteitsblad Twente, KU-nieuws (Nijmegen), Universiteitsblad Utrecht, Universiteitskrant Groningen en het Wageningen Universiteitsblad.

UP-korrespondent: Bert Bakker, Esther Hageman.

Rutten: docenten moeten bijbaantjes zoeken om praktijk te leren kennen

BEDRIJFSLEVEN LUCRATIEVE MARKT VOOR ONDERNEMENDE UNIVERSITEIT

Afgelopen maandag werd in de aula het academisch jaar '87-'88 geopend. Gastspreker prof. dr. F.W. Rutten, secretaris-generaal van het ministerie van Economische zaken, hield bij die gelegenheid een pleidooi voor de ondernemende universiteit, die, ongehinderd door Haagse regeldrift, een marktgerichte opstelling kan waarmaken.

Prof. dr. F.W. Rutten: faculteiten hoopjes los zand (foto Franco Gori)

Rutten had de titel van zijn lezing 'universiteit en regio' bijzonder ruim geïnterpreteerd. Zijn betoog bestreek hoofdzakelijk het financieel-economische beleid van het kabinet. Hij schetste een zeer optimistisch beeld van het verloop van de Nederlandse economie. Zo voorspelde hij dat de voor 1988 aangekondigde belastingverlaging van circa 1,5 miljard in de komende jaren structureel wordt en dat het evenwicht op de arbeidsmarkt in het begin van de jaren '90 hersteld zal zijn. Dit alles dankzij een gunstig internationaal klimaat, de gezamenlijke inspanning van bedrijven en werknemers en het op economische groei gerichte overheidsbeleid. Een geringer deel van Ruttens betoog had betrekking op de verhouding universiteit en regio. Versterking van de regionaal-economische structuur vormt volgens Rutten momenteel "prioriteit nummer 1" op het ministerie van Economische Zaken (EZ). Maar zonder een "scheut technologie" zal de regio zich onvoldoende ontplooiën. EZ zal zich daarom inspannen om de relatie tussen het bedrijfsleven en kenniscentra (waaronder de universiteiten) te intensiveren, maar tegelijk het eigen initiatief van de betrokken instellingen zoveel mogelijk respecteren.

Rutten signaleerde een spanningsveld tussen zuiver wetenschappelijk

onderzoek en onderwijs en onderzoek gericht op het praktische (op de marktgerichte) probleem-oplossen. De universiteiten moeten zich volgens Rutten marktgericht opstellen. Hij erkende dat de arbeidsmarkt niet synoniem kan zijn met het bedrijfsleven, dat er voor de universiteiten ook een belangrijke sociale functie is weggelegd en dat de vrije studiekeuze van de student gerespecteerd moet worden. In het belang van de economische groei echter moet de overheid bevorderen dat er voldoende afgestudeerden in de technische wetenschappen en andere praktijkgerichte vakken beschikbaar komen, omdat hier naar verwachting een tekort dreigt. Door selectieve middelen-toewijzing kan de overheid hierop invloed proberen uit te oefenen.

Ontwikkeling in de richting van de arbeidsmarkt is volgens Rutten ook in het belang van de universiteiten zelf. Ze vormen anders geen aantrekkelijke partner voor het bedrijfsleven. Dat besteedt nu jaarlijks minstens 2 miljard, de helft van de totale uitgaven van de universiteiten, aan particuliere opleidingsinstellingen. Hier ligt dus een lucratieve markt, waar de universiteiten zich op moeten richten. Het is volgens hem een illusie te verwachten dat de bedrijven gemakkelijk genegen zijn om geld naar de universiteiten te

sluizen. Die zullen zich dan ook "hard moeten uitsloven".

De marktgerichte opstelling vereist volgens Rutten een slagvaardig management, ook op het niveau van de faculteiten en subfaculteiten. Hij stelt dat de "informele gezagspatronen" van dertig jaar terug door de schaalvergroting en de veranderende bestuursstructuur in het kader van de democratisering te zeer verworden zijn tot "hoopjes los zand". Docenten moeten van het faculteitsbestuur weer een "helder omschreven missie" meekrijgen, zonder dat daardoor hun wetenschappelijke autonomie onnodig wordt aangetast.

De Haagse regels inzake de bestuursstructuur van de universiteiten moeten juist versoepeld worden, als blijkt dat ze de ontwikkeling naar de ondernemende universiteit in de weg staan.

Binnen het huidige wettelijke kader ziet Rutten al verschillende mogelijkheden om te komen tot een slagvaardiger management. Hij noemde het gericht gebruiken van inkomsten uit contractonderwijs -en onderzoek, participatie van afnemers (zoals bedrijven) in besturen van kennisinstellingen en wetenschappelijke adviesraden en het voeren van een flexibel beloningsbeleid. Ook is

De Academie recipieert

Helemaal vlekkeloos verliep de opening van het academisch jaar niet. Althans, dat vonden diegenen die na de toespraken nietsvermoedend van de aula naar het trefcentrum liepen om zich daar met behulp van twee consumptiebonnen te laten versnaperen. Na een kwartiertje was duidelijk dat hier wat gaande was; het bleef een wat zielig hoopje mensen, en heel wat minder dan er zich zo even nog in de aula bevonden. Hoe kon dit? Waar waren die dan heen? En vooral: hoe was het mogelijk dat juist de big shots waren verdwenen en de lagere echelons zichzelf maar moesten onderhouden in dat toch al niet zo feestelijke trefcentrum? De zaak was extra pijnlijk voor de vertegenwoordigers uit de universitaire lower-upper-class die bij vergissing met het gewone volk waren meegelopen. Zij ontbeerden hun natuurlijke sociale omgeving, maar konden zich uit goed fatsoen niet meer uit de voeten maken naar de plek waar het echte partijtje zich afspeelde. Want dat was inmiddels bekend geworden: toute l'université bevond zich in het kruithuis. Aldaar geen miezerige consumptiebonnetjes maar een ruimhartig schenkpatroon, waar een select gezelschap van externe genodigden, universitaire bestuurders en hoogleraren van mocht genieten.

Wat was dit voor een beleid, of liever, was dit wel beleid? Ja, verklaren Vredevoogd en Offermans, respectievelijk voorzitter en voorlichter. Het college van bestuur had het dit jaar graag anders gezien - want de scheiding der geesten blijkt al enkele jaren gevestigde praktijk. "nooit klachten over gehoord" - maar dat gaf zwaarigheid bij de dienst Civiele Zaken.

Bijvoorbeeld: anders hadden we, gezien de verwachte bezoekers, de kantine moeten gebruiken. Die had ontruimd moeten worden door verhuizers, want eigen personeel is daar niet voor. Het meubilair had dan opgeslagen moeten worden in containers vanwege ruimtegebrek in het gebouw zelf. Het aanleggen van een bierpomp en andere onontbeerlijke voorzieningen zou samen met de bediening bij elkaar enige duizenden gulden hebben gekost.

En er is nog iets anders. Omdat genodigden en gewone mensen dan met elkaar zouden verkeren kon je geen bonnetjes uit gaan delen. Bij genodigden kun je dat namelijk niet doen.

Vrije drankvoorziening dus. Nou, dan weet je wel wat er gebeurt, want vroeger had je ook al van die groepen studenten die helemaal niet bij het officiële programma waren geweest, maar de weg naar het feestje snel hadden gevonden. Daarom hadden ze zo'n vier, vijf jaar geleden besloten de zaak te splitsen. Maar pas dit jaar worden er opeens problemen over gemaakt, constateren de bestuurders verbaasd.

Een ding blijft nog onverklaarbaar. Niemand in de aula wist van tevoren waar hij heen moest. Medewerkers en studenten was verteld dat men naar het trefcentrum mocht, maar de anderen wisten van niets. Niettemin liep de fine fleur vanzelf naar het kruithuis. Hoe verloopt nou zo'n proces van natuurlijke selectie? Heel spontaan, zegt Offermans, de een gaat gewoon achter de ander aan. En tja, bij nader inzien had het groepje in het trefcentrum er natuurlijk best nog bij gekund, maar de aantallen zijn nooit te voorzien. Het viel wat ongelukkig uit.

Volgend jaar, zegt Vredevoogd, willen we het wel anders gaan doen.

Wammes Bos

het volgens hem van belang dat docenten baantjes zoeken buiten de universiteit en zo de praktische bruikbaarheid van onderwijs en onderzoek leren kennen. Rutten toonde zich dan ook bijzonder ingenomen met het feit dat de terughoudende instelling die de universiteit op dit punt de laatste tien jaar kenmerkte, momenteel op z'n retour lijkt.

Rutten prees tenslotte het sterk innovatieve karakter van de RL en noemde het probleemgerichte onderwijs een "gouden greep", omdat het bij uitstek geschikt zou zijn om onderwijs en onderzoek inhoudelijk te integreren.

Emely Nobis

Geen freaks

In tegenstelling tot wat wel wordt beweerd zijn de studenten aan de Technische Universiteit Eindhoven geen computerfreaks. Een diepgaand onderzoek onder TUE-studenten leverde deze verrassende conclusie op. Een kwart van de studenten heeft weliswaar thuis een computer staan, maar het overgrote merendeel gebruikt dat ding alleen maar om er spelletjes op te spelen. Tweederde van de studenten beschikt trouwens wel over computerervaring, die is opgedaan op de universiteit. Ook daar gebruikt men de computer echter graag voor spelletjes. Slechts veertig procent van alle TUE-studenten beweert stellig zich daar nooit schuldig aan te maken. (Cursor)

Verstrooid

Een hoogleraar van de Nijmeegse universiteit deed vorige week bij de politie aangifte van diefstal van zijn auto. Omdat de computer van de politie op dat moment defect was, kostte het de dienstdoende agent nogal wat moeite om de aanklacht geheel op te nemen (dat raak je blijkbaar snel ontwend). De hoogleraar wilde echter niet wachten, aangezien hij op weg was om college te gaan geven. De agent begreep zijn probleem, deed niet moeilijk, noteerde alles zo snel mogelijk om het later alsnog in de computer in te kunnen voeren en bracht de hoogleraar als extra service met loeiende sirenes naar de universiteit. 's Middags kreeg de politie echter een telefoontje van de universiteit: met bevende stem legde de verstrooide 'professor' uit dat hij zijn auto terug had. Hij was vergeten dat hij het voertuig aan de andere kant van de weg had geparkeerd. (De Gelderlander)

Hongerstaking

De 52-jarige Hannelore Schröder, wetenschappelijk medewerkster aan de Universiteit van Amsterdam, is sinds vorige week in hongerstaking. Ze protesteert daarmee tegen de weigering van het college van bestuur om haar een vaste aanstelling te geven. Schröder werkt al negen jaar voor de vakgroep rechtsfilosofie van de juridische faculteit, waar ze zich bezig houdt met vrouwenstudies. Tijdens de zitting voor de opening van het nieuwe academische jaar heeft ze geprobeerd actie te voeren in de aula van de universiteit. Dat werd haar echter resoluut verhinderd door de beheerder van de aula, die de hele plechtigheid naast mevrouw Schröder bleef zitten "om haar te bewaken". Volgens Hannelore Schröder is "discriminatie als Duitse, als vrouw en als docente vrouwenstudies de oorzaak van deze nu al negen jaar durende extreem ongelijke behandeling en ontrecting." (Het Parool)

Reputatie

De Utrechtse geneeskunde-faculteit is driftig bezig de reputatie op te

bouwen van vergeetachtigste faculteit van Nederland. Kwamen vorig jaar in augustus veertig derdejaars studenten tevergeefs opdraven voor een tentamen gynaecologie, deze keer stonden 58 vierdejaars (voor een deel dezelfde als verleden jaar) voor niets te wachten op de hoogleraar, die het tentamen oogheelkunde zou afnemen. Ook nu was men het tentamen weer straal vergeten. Na enig heen en weer bellen bleek de goede man bereid dezelfde dag het tentamen alsnog af te nemen en, omdat hij niet echt de beroerdste was, gebruikte hij voor het gemak maar de vragen van het jaar ervoor, zodat de meeste kandidaten na tien minuten met riante vooruitzichten weer buiten stonden. Hierdoor kwamen de studenten, die 's morgens nog behoorlijk kwaad waren geweest, weer geheel tot rust. Een slimme zet dus van de vakgroep, die zichzelf zo een hoop ellende heeft bespaard, maar extra vervelend voor de vijf studenten die niet meer op tijd bereikt konden worden. Zij hebben intussen al laten weten in beroep te zullen gaan, als ze niet ook in de gelegenheid worden gesteld een soortgelijk 'walk-over' tentamen te krijgen. Er wordt trouwens aan de medische faculteit druk gespeculeerd welke vakgroep in augustus '88 aan de beurt is om een tentamen te vergeten. (U-blad)

Muizen

Aan de rand van de Utrechtse binnenstad ontdekten toevallige voorbijgangers vorige week een open ton die vol zat met muizelijkes. "Of dat zo allemaal maar kon", was hun vraag aan de portier van het gebouw, dat het proefdielaboratorium bleek te zijn. Het hele huis in rep en roer. De voormalige beestjes waren aan de achterdeur gezet voor verwijdering door het destructiebedrijf, later in de morgen. Om de chauffeur van de kadaververwerkende industrie niet te lang te hoeven laten wachten, worden de containers gewoonlijk 's morgens vroeg al aan de straat gezet, in de regel afgedekt met een verzwaarde kartonnen plaat. Die was die dag echter verdwenen (wind? kwajongens? gewoon vergeten?), zodat de slachtoffertjes van de microbiologische experimenten open en bloot tentoongesteld stonden. Er zijn inmiddels nieuwe afspraken met de chauffeur gemaakt; hij komt het afgewerkt materiaal in het vervolg zelf binnen ophalen. (U-blad)

Wasmiddel

"Wat mij betreft gaan we de universiteit op dezelfde manier verkopen als een nieuw wasmiddel." De uitspraak komt van Fred Allers, het nieuwe Hoofd Voorlichting van de Rijksuniversiteit Utrecht, die een geheel nieuwe wind laat waaien door het vak van de voorlichter en door de Utrechtse universiteit. Van oorsprong is Allers journalist en zeker niet op zijn bekje gevallen. Zijn eerste sollicitatiegesprek (bij de Re-

gionale Omroep Zuid) verliep al stormachtig. "De directeur was zo'n belachelijke man met een vlinderdasje en ik zei dat ik voor zo iemand geen programma's wilde maken". Het ging van kwaad tot erger: na drie jaar werk bij De (Nieuwe) Limburger kwam Allers in contact met de Voedingsbond, waar men een voorlichter zocht. Alweer liep het sollicitatiegesprek uit de hand. "Ze bleven me maar vragen naar namen van ministers en op een gegeven moment was ik dat zat. Ik zei: vraag me maar met wie de burgemeester van Roermond vreemd gaat. Daar werk ik nu. Dat weet ik." Om vervolgens toch aangenomen te worden. Volgens Allers is Utrecht een universiteit zonder gezicht en dient daar snel iets aan gedaan te worden. De slogan 'Utrecht, de vernieuwers van de wetenschap' lijkt hem wel iets als aanzet daartoe. "Ik ben absoluut niet bang voor een kritische benadering. Ik zou willen dat het U-blad regelmatig een fantastisch schandaal aan het licht bracht, dat is de beste manier om ze te voorkomen. En geen binnenkamer-relletjes en alsjeblieft ook niet die bijna navelstaardige belangstelling voor wat er in het bestuursgebouw gebeurt." (U-blad)

1300 uur

Toen de tweefasenstructuur werd opgesteld, is door een commissie berekend, dat studenten 1700 uur per jaar zouden moeten uittrekken voor hun studie. De achterliggende gedachte daarbij was dat studenten net zo hard werken als elke andere arbeider en dus 42,5 werkweken van veertig uur maken. In werkelijkheid steekt de gemiddelde student echter maar 1300 uur per jaar in zijn studie. Alleen de hele harde werkers komen tot de becijferde 1700 uren. Zelfs die 1300 uur heeft niet elke student nodig; alleen als het studieprogramma het echt van hem vergt, zal hij het met niet minder doen. Zo maken studenten in de alfa- en gamma-richtingen gemiddeldes die liggen tussen de 800 en 1100 uur per jaar. Ze hebben

minder onderwijs en ook minder verplichtingen. (U-blad)

Strippenkaart

De econoom K. van der Drift en psycholoog P. Vos hebben in een gezamenlijk proefschrift voor de Leidse universiteit een economische analyse van universitair onderwijs gemaakt. Volgens hen maakt een goed studierooster alle verschil; ze leggen dat uit aan de hand van een Leids voorbeeld. Twee bèta-richtingen, scheikunde en biologie, laten een duidelijk verschillend tentamenpatroon zien: bij biologie slaagt 72 procent van de kandidaten in één keer, bij scheikunde slechts 49. Dat ligt volgens de onderzoekers (Maastricht let op) aan het feit dat de biologen blok cursussen krijgen voorgeschoteld en de chemici een 'parallel' programma moeten volgen. Daarnaast pleiten de twee in hun proefschrift voor afschaffing van het collegegeld-principe. Het is niet goed, aldus de onderzoekers, om te betalen voor een bepaalde tijdseenheid (gewoonlijk een jaar) aan onderwijsgebruik. Om een student bewust te maken van de kosten die aan het onderwijs verbonden zijn, moet je hem voor elke begeleiding afzonderlijk laten betalen, eventueel met een soort strippenkaartstelsel. Niet iedere student heeft even veel begeleiding nodig en dus zou ook niet iedereen daar even veel voor moeten betalen. Er ontstaat tussen docent en student een winkelier-klant verhouding; gemeenschappelijke belangen vervangen de tegengestelde. Een gloednieuw idee is het plan Van der Drift-Vos niet te noemen. Reeds in 1955 bedacht de Amerikaanse econoom Friedman al iets soortgelijks en twee jaar geleden deed de Nederlandse overheid ook een stap in de richting met de nota Autonomie en Kwaliteit. Er is echter één groot verschil: Van der Drift en Vos vinden dat de knipkaart zuiver over begeleiding moet gaan en niet over de inschrijvingstijd; die blijft in de andere schema's wel gelimiteerd. (U-blad)

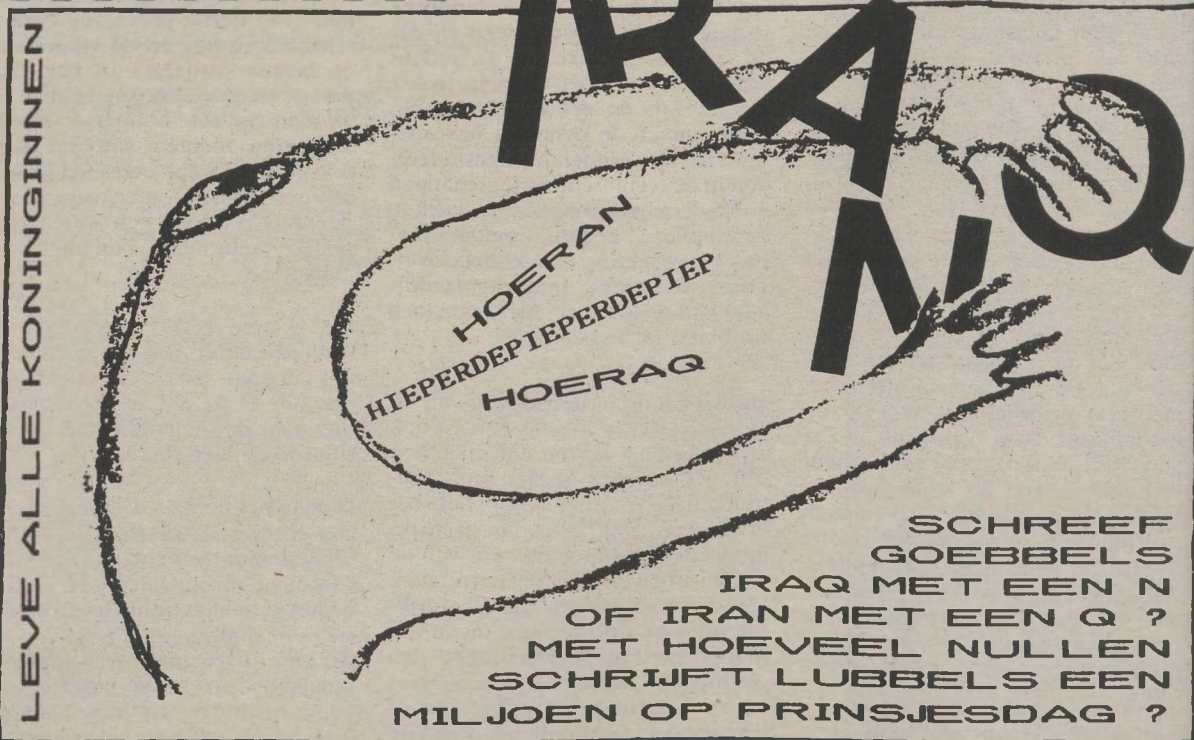
Riool

Een Amerikaanse regeringscommissie is tot de conclusie gekomen, dat het zeer slecht is gesteld met de kennis van basisfeitjes over geschiedenis en literatuur. Een onderzoek onder achtduizend 17-jarigen legde niets minder dan een 'hersenniool' aan de dag. Een op de drie onderzochten denkt dat Columbus pas na 1750 Amerika ontdekte; 68 procent weet niet wanneer de Amerikaanse burgeroorlog plaatsvond. 64 procent van hen kent de schrijver van de Canterbury Tales niet bij naam. "Herkent" moet ik eigenlijk zeggen, want het onderzoek werd verricht aan de hand van meerkeuzevragen, waarbij telkens uit vier gegeven antwoorden gekozen moest worden. Meer dan de helft kruiste dus niet Geoffrey Chaucer aan, maar koos voor Shakespeare, Mark Twain of zelfs Tolstoy. Over de kandidaten die de eerste wereldoorlog eerder dan 1850 dateren, zullen we maar zwijgen. De commissie heeft uit de tests, die zes maanden in beslag namen, opgemaakt dat er iets heel erg fout zit met het Amerikaanse onderwijs.

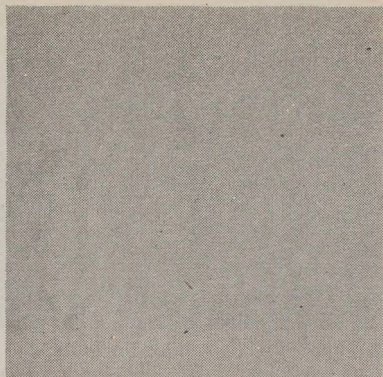
"Vaardigheidstraining heeft de traditionele onderwijsonderdelen, zoals geschiedenis, uit het programma verdrongen", aldus de voorzitter van de onderzoekscommissie, Lynne Cheney. Er zijn volgens haar drie knelpunten: de programma's zijn zonder enige fantasie opgesteld, de tekstboeken zijn ronduit armzalig en de docenten zijn zelf onvoldoende opgeleid. 'Language arts' hebben de plaats van literatuurstudie ingenomen en sociale vaardigheden ("Alles over de rol van de buurt ten opzichte van het individu") die van geschiedenis.

Cheney lijkt gelukkig het tij mee te hebben in haar wil tot hervorming van het in een deplorabele staat verkerende Amerikaanse onderwijsstelsel, maar toch zijn er ook tegenkrachten: sommige onderwijsdeskundigen zijn bang dat Cheneys hervormingen het aantal dropouts schrikbarend zal doen stijgen en weigeren, alleen al daarom, haar ideeën te steunen. (Newsweek)

DE KWAVL VAN RICHTER

Obs
Recl
Al
Co
Verv
door
trum
gelan
die n
opere
vast
paald
talen
op h
derzo
afkor
zitter
van
dr. A
het 1
week
In zij
Rinn
in of
een
hebb
die r
vouc
gen.
dat e
krijg
het 1
aan
mer
beur
mee
Hoer
de br
Hoer
van
In d
kan
digin
scho
een p
nier
ding
dit s
kwal
door
beoc
mid
stree
linge
Gran
De
hoop
maa
nem
gaar
Rin
Gro
ficu
"cre

Rectores: universiteiten moeten de markt op

AULA'S GONZEN VAN PROFILERING, CONCURRENTIE EN SELECTIE

De universiteiten moeten de gelegenheid krijgen om de kapitaalmarkt op te gaan, ze moeten meer vrijheden hebben bij het instellen van studierichtingen en bij het inrichten van het onderwijs en ze moeten zelf de hoogte van hun collegegelden kunnen bepalen. Dit zijn enkele van de geluiden die afgelopen maandag in de aula's van de diverse universiteiten ter gelegenheid van de opening van het academisch jaar weerklonken. De eerste aanwijzing dat er een universitair offensief ten gunste van ondernemersvrijheid voor de universiteiten in voorbereiding was, kwam al vorige week dinsdag, toen dr. J.A. van Kemenade, de voorzitter van het college van bestuur van de Universiteit van Amsterdam het academisch jaar opende. Van Kemenade gaf te kennen dat zijns inziens de universiteiten de kapitaalmarkt op moesten kunnen om aan hun financiën te komen. Dat is de enige manier waarop volgens hem de universiteiten in staat zijn te antwoorden op de bezuinigingen van overheidswege en op de noodzaak om tegelijkertijd een hele reeks van vernieuwingen door te voeren.

Vervolgens werd afgelopen week door het Nederlands Gesprekscentrum de ondernemende universiteit gelanceerd: dat is een universiteit die niet alleen op de kapitaalmarkt opereert, maar die ook zelfstandig vaststelt hoeveel studenten voor bepaalde studierichtingen moeten betalen en die natuurlijk ook actief is op het gebied van het contractonderzoek. Dit voorstel, onder andere afkomstig uit de koker van de voorzitter van het college van bestuur van de Erasmus-universiteit prof. dr. A.H.G. Rinnooy Kan, was wel het meest radicale van afgelopen week.

In zijn toespraak van maandag ging Rinnooy Kan nog wat uitgebreider in op de positie die studenten aan een dergelijke universiteit zouden hebben. Studenten zouden hun studie met het "veelvuldig besproken voucher-systeem" kunnen bekostigen. Een dergelijk systeem houdt in dat een student een soort knipkaart krijgt, die hij kan gebruiken om, op het moment dat hij daar behoefte aan heeft, onderwijs tot zich te nemen. De universiteit waarbij dat gebeurt, wisselt de bonnen in Zoetermeer in voor geld.

Hoeveel bonnen? Dat hangt af van de betreffende universiteit. Hoeveel geld per bon? Dat hangt af van Zoetermeer. In de vaststelling van het bedrag kan een aanmoedigings- of ontmoedigingspremie van de overheid verscholen zitten; het is in ieder geval een politieke beslissing. Op die manier worden de universitaire opleidingen zowel door studenten, die in dit systeem op basis van prijs en kwaliteitsvergelijkingen kiezen, als door de overheid op hun kwaliteit beoordeeld en het resultaat zal een middelenverdeling zijn, die rechtstreeks met die kwaliteitsbeoordelingen samenhangt.

Grants

De meeste andere universitaire hoogwaardigheidsbekleders gingen maandag op aspecten van de ondernemende universiteit in, maar doorgaans gingen ze toch minder ver dan Rinnooy Kan in Rotterdam. In Groningen betoogde rector magnificus prof. dr. E. Bleumink, dat "creatieve concurrentie" tussen uni-

versiteiten en wetenschappers de beste manier is om tot topprestaties op het gebied van onderwijs en onderzoek te komen. Het is daarvoor volgens hem inderdaad noodzakelijk dat de universiteiten meer (financiële) armslag krijgen, maar een systeem waarin ook de hoogte van het collegegeld op de vrije markt tot stand komt lijkt hem - zo gaf hij tijdens een persconferentie te kennen - ongeschikt voor de Nederlandse situatie.

"Je moet dan een bedrijfsleven hebben dat bereid is studenten grants te verlenen. In Amerika bestaat dat. Hier komt zelfs het veelbezongen initiatief van de informatica-universiteit niet van de grond. Maar als de Erasmus-universiteit het wil proberen, mag ze van mij natuurlijk haar gang gaan."

In Nijmegen gaf college-voorzitter ir. W.C.M. van Lieshout te kennen ook voor hoge en differentiële (per studierichting variërende) collegegelden te zijn, met dien verstande echter dat dan tegelijk de studietoelagen aangepast dienen te worden. Voor de overheid is een dergelijke maatregel budgettair neutraal. De invloed van studenten wordt dan echter veel en veel groter, want het geld dat een universiteit aan collegegeld binnenhaalt, wordt dan echt belangrijk voor het voortbestaan van studierichtingen. Een opvallend pleidooi van de man die de scepter zwaait over een instelling die momenteel met teruglopende studentenaantallen te maken heeft.

Doe en durf

De rector magnificus van de Universiteit Twente, prof. H. van den Kroonenberg, had vorig jaar al een pleidooi voor een "doe" universiteit gehouden, dat wil zeggen een universiteit die zich veel meer dan tot nu toe gebruikelijk bezighoudt met technologische problemen. Dit jaar verscherpte hij tegen de kritiek in zijn stellingname met een pleidooi voor de "durf" universiteit, dat wil zeggen een universiteit die zich erop toelgt samen met gebruikers fundamentele wetenschappelijk kennis in technologische toepassingen om te zetten en die daarvoor ook de nodige vrijheid op de markt voor con-

tractresearch en contractonderwijs moet hebben. Overigens zou het volgens Van den Kroonenberg ook weer niet juist zijn om alle universiteiten te dwingen technologie-ondernemer te worden. Universiteiten zouden zich volgens hem als 'zoek', 'doe' of 'durf' universiteiten moeten profileren, met bijbehorende financieringsmethoden en bijpassen de relaties met de overheid.

Een dergelijke profilering lijkt in de Randstad al min of meer tot stand gekomen te zijn, tenminste als de opmerking van prof. dr. J.M. Dirken, rector magnificus van de Technische Universiteit Delft serieus genomen moet worden: "in Leiden bedenken ze het, in Delft maken ze het en in Rotterdam verkopen ze het." Zowel hij, als zijn collegae in Rotterdam en Delft kondigden een verdieping van de samenwerking tussen deze drie universiteiten aan, die er volgens de Delftenaar zelfs in zou moeten resulteren in een echte Universitas Neerlandica in de Randstad.

"In kilometers zijn de afstanden niet veel meer dan of gelijk aan afstanden die elders soms binnen een universiteit kunnen worden aangehouden. In mentaliteit zijn de afstanden niet veel anders dan die welke tussen faculteiten bij een universiteit zijn waar te nemen. Het is de aansprekende gedachte van een 'Universitas Neerlandica' (met nadruk op het eerste woord), met haar overtuigende sterkte en volledigheid en haar extra mogelijkheden tot zelfstandigheid, die tot vertalingen aan de basis moet komen."

De universiteit die als een echte ondernemende universiteit volgens de criteria van het Nederlands Gesprekscentrum aan de weg wil gaan timmeren, zou dus wel eens een combinatie van drie universiteiten kunnen blijken te zijn.

Bedelpartij

In de overige steden vielen variaties op de hier aangesneden thema's te beluisteren. Prof. dr. F. N. Hooge, rector magnificus aan de Technische Universiteit Eindhoven sprak als zijn mening uit dat de banden tussen het bedrijfsleven en de (technische) universiteiten best nog wat versterkt mogen worden. "In principe is onbepaalde invloed onjuist.

Waar de grens tussen net toegestaan en te groot ligt, weet ik niet, maar hij lijkt me zover weg dat we ons over deze grens niet druk hoeven te maken."

Een van de effecten die die band zou kunnen opleveren, zo hoopt de Eindhovense rector, is dat het in Den Haag duidelijk wordt dat de tweefasestructuur mislukt is. "In eigen land heeft Philips al laten weten dat het NatLab geen eerste fase ingenieurs aanneemt. Dat is natuurlijk een bar vervelende opmerking. Maar als die opmerking werkelijk gemeend is, kan hij niet luid genoeg worden geuit en niet vaak genoeg worden herhaald, bijvoorbeeld in Zoetermeer."

De prijs voor de meest originele toespraak gaat natuurlijk weer naar mr. K.J. Cath, de voorzitter van het college van bestuur van de Rijks Universiteit te Leiden. In de eerste plaats omdat hij zijn gehoor wist te schokken met de volgende vergelijking: "De minister had helaas in deze tweede kabinetsperiode zee gekozen met zijn schip zonder dat de boegdeuren waren gesloten. Was de assistent van zijn bootsman in slaap gesukkeld?" En in de tweede plaats omdat Cath zijn pleidooi voor ondernemingslust in een regelrechte bedelpartij aan het adres van de particulieren liet uitmonden: "Indien wij van onze 18.000 studenten of hun ouders gemiddeld honderd gulden ontvangen, zouden wij met die 1.8 miljoen een beter onderwijsaanbod kunnen leveren. Als onze 12.000 alumni elk honderd gulden zouden geven aan het Leids Universiteitsfonds (dat is netto een gulden per week), zouden wij nog eens f1.200.000,- ontvangen. Beide tezamen drie miljoen gulden. Het zou ons die injectie geven die wij nodig hebben om extra activiteiten te ontplooiën."

Rector-magnificus prof. dr. P.J.D. Drenth van de Vrije Universiteit betoogde dat er aan de universitei-

ten zeer tegenstrijdige eisen gesteld worden. Enerzijds wordt verlangd dat het onderwijs voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk is. En dat daarom de selectiedrempels zo laag mogelijk gehouden worden. Anderzijds wordt van de instellingen verlangd dat ze afgestudeerden van topkwaliteit afleveren, iets waarvoor juist strenge selectie noodzakelijk zou zijn. Drenth is van mening dat de afgelopen jaren het gelijke-kansenideaal de overhand heeft gekregen boven het kwaliteitsideaal. Om weer aan beide idealen te kunnen voldoen is volgens Drenth een meer gedifferentieerd systeem van hoger onderwijs noodzakelijk. In plaats van de dichotomie tussen HBO en WO zouden vier verschillende typen van hoger onderwijs moeten komen; van zeer beroepsgericht tot meer algemeen-cultureel geïntereerd. Een systeem van selectie en plaatsing zal daarbij zijns inziens onvermijdelijk zijn.

Het meest bezonnen geluid kwam dit jaar uit Wageningen, waar prof. dr. ir. A. Rorsch (lid van de raad van bestuur van TNO) ervoor pleitte wetenschappers in de tijd van Tsjernobyl, Star Wars en oliecrises niet alleen specialistische deskundigheid maar ook eruditie en moreel besef bij te brengen.

Ook aan de Open Universiteit werd het Academisch Jaar geopend en wel met een toespraak van drs. K.W. Buck, de nieuwe voorzitter van het college van bestuur van deze instelling. Deze constateerde dat de studenten in grote getale naar de Open Universiteit toestromen, waaraan momenteel al ruim 30.000 studenten ingeschreven staan. Uit die stroom concludeerde hij dat de vraag naar om-, her-, en bijscholing op het niveau van het Hoger Onderwijs enorm is en nog steeds toeneemt.

Hans Kuné/UP

M. VAN DAALER
wacht op antwoord

café Rechtstraat 78, Maastricht. Tel 25 20 97

Opleiding 'Recht en Linguïstiek' van start

NOG WEINIG ZEKERHEID OVER FINANCIËLE BASIS

Uniek voor Nederland, maar ook voor de rest van de wereld. Dat is volgens mr. Gerard René de Groot, universitair hoofddocent bij de juridische faculteit, de nieuwe tweede-fase beroepsopleiding 'Recht en Linguïstiek' die dinsdag in Maastricht van start ging. De éénjarige dagopleiding is het resultaat van een langdurige samenwerking tussen de Faculteit der Rechtsgeleerdheid en de Rijkshogeschool Opleiding tot Vertaler in Maastricht. De helft van de cursisten is afgestudeerd vertaler of afgestudeerd in de Duitse, Franse of Engelse letteren. Zij moesten een duidelijk aantoonbare belangstelling voor het recht hebben. De andere acht hebben een juridische achtergrond en een goede talenkennis. Door deze strikt toegepaste selectiecriteria bleven er uit 40 aanmeldingen uiteindelijk 16 cursisten over (er was plaats voor 18).

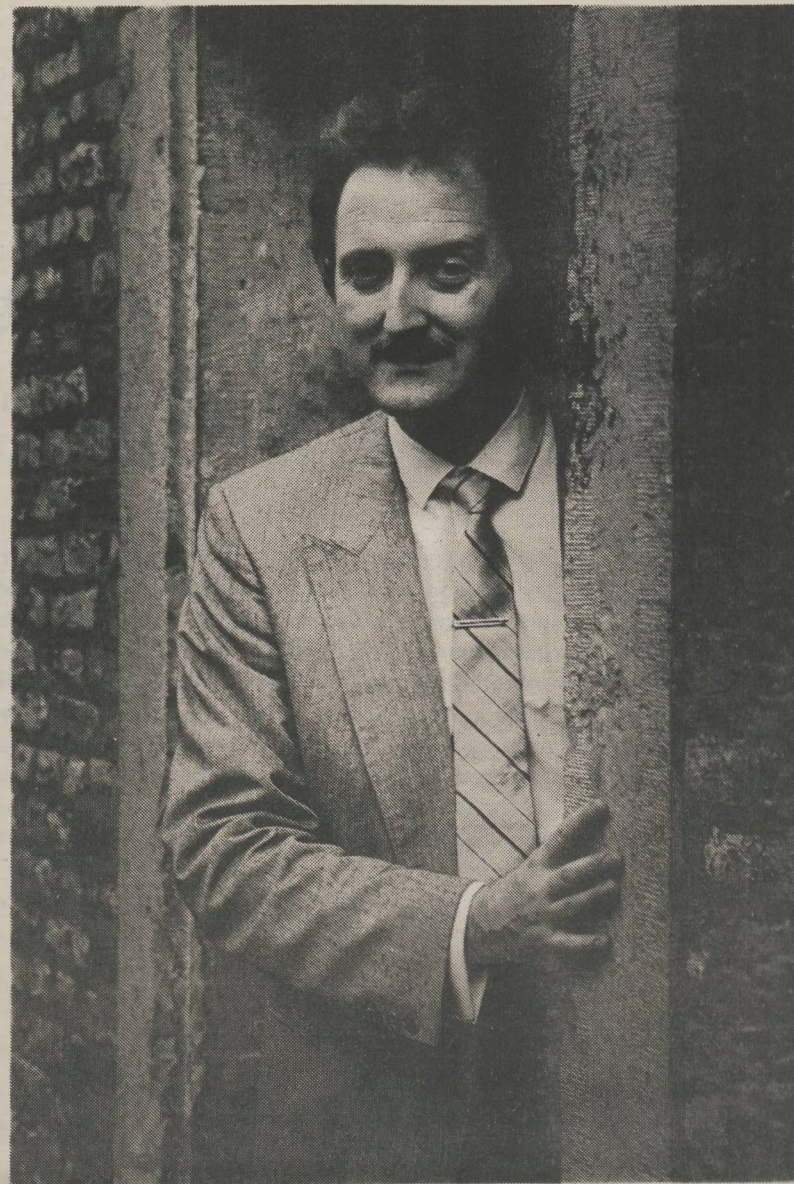
De initiatiefnemers menen met de opleiding een gat in de markt te vullen. Zij menen dat de sterke groei van het internationale verkeer ertoe leidt dat mensen steeds meer in aanraking komen met buitenlands recht. Het probleem dat daarbij ontstaat is de vertaling van juridische teksten. Moet dat zo letterlijk mogelijk gebeuren of gaat het meer om de grote lijn? Vertalers kampen ook vaak met het dilemma dat een term uit de ene taal niet zonder meer om te zetten valt in een andere taal. De Groot noemt als voorbeeld een voorlichtingsbrochure van de Nederlandse politie aan Duitse toeristen over de 'blaasproef'. "In deze brochure werd de test als 'Blasenprobe' getypeerd. Dat zou

bij sommige Duitsers de indruk kunnen wekken dat het hier niet ging om het alcoholgehalte van hun adem, maar om de alcoholsporen in hun urine".

Het doel van de opleiding is tweeledig. De cursisten met een juridische achtergrond worden bijgespijkerd in hun talenkennis. Dat gebeurt door docenten van de vertalersopleiding. De juristen moeten daarbij twee van drie 'vreemde' talen (Engels, Frans, Duits) kiezen. Bij de vertalers alsmede de afgestudeerden in een van de drie talen ligt de nadruk op het vergroten van juridische kennis. Deze wordt bijgebracht door docenten van de rechtenfaculteit. Wat de opleiding pro-

beert is om 'taalkundige' juristen en 'juridische' vertalers af te leveren. Nog nergens wordt er volgens deze geïntegreerde aanpak gewerkt. Volgens De Groot wordt te vaak verondersteld dat juristen die buitenlandse talen beheersen, in staat zijn om in die vreemde talen over juridische onderwerpen te communiceren. Hetzelfde geldt voor vertalers die denken een juridische tekst gemakkelijk in een andere taal te kunnen omzetten. In de opleiding zullen ze kennis maken met gespecialiseerd juridisch vertaalwerk en er zal ook aandacht worden besteed aan de theorie van rechtsvergelijking. De cursisten moeten leren de juridische en terminologische reikwijdte van in verschillende taalgebieden gebruikelijke begrippen te overzien.

Is de organisatie van de opleiding zo'n beetje rond, wat betreft de financiën is het armoede troef. Elke tweede-fase opleiding krijgt in principe een startsubsidie voor vijf jaar en moet vervolgens zelfstandig worden. Het ministerie van onderwijs zal dit najaar beslissen over de subsidieaanvraag en die beslissing zal alleen positief uitvallen, wanneer aangetoond wordt dat de opleiding uiteindelijk 'self-supporting' zal zijn. Vooralsnog nemen universiteit en vertalersopleiding de personele kosten voor hun rekening en stellen ze de benodigde ruimtes gratis ter beschikking. Het cursusgeld bedraagt nu nog zo'n 1700 gulden, maar zal in de komende jaren zeker omhoog gaan, zodat de opleiding op den duur kostendekkend wordt. Daarnaast zullen er in de toekomst

De Groot: "Godgeklaagd"! (Foto Franco Gori)

korte 'bijspijker'-cursussen opgezet worden voor mensen uit de praktijk en dergelijke PAO-achtige opleidingen zijn financieel ook zeer aantrekkelijk. Het bedrijfsleven levert een bijdrage van (tot nog toe) dertigduizend gulden aan het steunfonds voor het levensonderhoud van cursisten. Tweede fasestudenten krijgen immers geen studiebeurs en uit het

speciaal opgezette fonds kunnen de juridische vertalers een lening afsluiten.

Weinig financiële waardering dus voor de initiatiefnemers. De Groot heeft er slechts één woord voor over: "Godgeklaagd!"

Jos van der Broek

COMMERCIEËLE UNIVERSITEIT HEEFT LOT IN EIGEN HAND

De universiteit moet een ondernemende instelling worden, die voor eigen rekening en risico streeft naar hoge kwaliteit in onderwijs en onderzoek. Daarvoor moet zij lenen op de kapitaalmarkt, zelf het collegegeld vaststellen en zich organiseren als houdstermaatschappij (de universiteit), met grotendeels autonome werkmaatschappijen (de faculteiten). Dat bepleit het Nederlands Gesprekscentrum in het rapport "Naar een ondernemende universiteit", geschreven door een werkgroep onder leiding van de Rotterdamse rector magnificus prof. dr. A.H.G. Rinnooy Kan.

De werkgroep vindt dat de huidige massale studentenaantallen en de uniforme regelgeving hebben geleid tot een situatie, waarin "de middelmaat maatgevend is", en laat zich in haar conclusies sterk leiden door voorbeelden in het buitenland, waaronder vooral de Amerikaanse topinstituten. Financiële zelfstandigheid kan er toe leiden dat een universiteit failliet gaat, zo stelt het NGC. Commerciële leningen maken nieuwe opleidingen mogelijk, maar de tekorten zijn evenals de baten voor eigen rekening. Het NGC noemt de dreiging daarvan echter een "garantie voor effectiviteit en efficiëntie". Om leningen te kunnen aangaan heeft de universiteit eigen vermogen nodig; daarom moeten

alle gebouwen en terreinen door de overheid aan de voertaan in stichtingen georganiseerde universiteiten worden overgedragen.

De universiteit moet streven naar excellent wetenschappelijk onderwijs en onderzoek, met grote nadruk op internationale contacten en het bereiken van de internationale top. Voor de opleidingen worden kleine groepen strikt geselecteerde studenten aangenomen, die een intensieve begeleiding krijgen. Voor elke studie stelt de universiteit zelf het collegegeld vast (tot 10000 gulden), al naar gelang de kwaliteit van de studie en het aantal docenten. In laatste instantie moet ook die universiteit er verantwoordelijk voor zijn dat de gelijkheid van kansen bij

zulke hoge collegegelden niet wordt aangetast, desnoods door zelf aanvullende beurzen of leningen te geven.

Het personeel krijgt een eigen CAO. De faculteiten stellen de salarissen vast, afhankelijk van de arbeidsmarkt op het betreffende terrein en van de individuele prestatie. Faciliteiten, zoals studiereizen, worden verdeeld op basis van verdienen en niet volgens de verdeelende rechtvaardigheid. Naast sterk op de arbeidsmarkt gerichte opleidingen worden ook bijzondere, kleinschalige studies opgericht, die wellicht onrendabel zijn, maar wel het cultureel aanzien verhogen. Voor het onderzoek moet, naar buitenlands voorbeeld, meer geld uit

het bedrijfsleven worden verworven "zonder overdreven dienstbaarheid aan gevestigde belangen".

De overheidsbijdrage mag niet omlaag en moet om ook hier de markt zijn werk te laten doen worden verdeeld op grond van het aantal studenten. De overheid mag alleen achteraf controle uitoefenen op het functioneren. Dat past bij een opstelling "op grote afstand", zoals het NGC wil. Ook is er geen plaats voor de "radendemocratie": de beslommeringen moeten tot een minimum worden teruggebracht. Daarmee gepaard gaat wel een vergaande decentralisatie van bevoegdheid (naar beneden), en een versterking van de verantwoording (naar boven). Individuen of kleine besturen worden verantwoordelijk voor onderwijs- en onderzoekprogramma's. Studenten krijgen minder invloed op het bestuur, maar aanmerkelijk meer op het onderwijs.

Het Gesprekscentrum wil bij wijze van experiment voornamelijk één instelling de kans geven te veranderen in een ondernemende universiteit. Over de haalbaarheid van zijn plannen toont de Rotterdamse rector zich optimistisch. Gevraagd naar de

realiteit van de rigoureuze en ook wat elitaire voorstellen om vooral aandacht te schenken aan topstudenten, het collegegeld te laten oplopen tot tienduizend gulden en de faculteiten een zelfstandige positie te geven, zodat zij desnoods kunnen overlopen naar een andere universiteit, zegt hij:

"Zelfs uit onverdacht linkse hoek, waar men toch niet vies is van enige overheidsinvloed, wordt geroepen dat veranderingen nodig zijn. Kijk maar naar Van Kemenade (universiteiten moeten lenen van de pensioenfondsen) en Wallage (meer onafhankelijkheid), toch niet de eersten de besten. Ons plan behelst een experiment. Het is in geen enkel opzicht foutloos en kan best bijgesteld worden. Dat kunnen we gerust aan de minister overlaten, dat is zijn vak. Maar de bedoeling is duidelijk. Ik denk dat Deetman belang heeft bij deze ontwikkeling. Beschouw het maar als een lakmoestest. Het zal snel duidelijk worden hoe serieus en oprecht zijn belangstelling is voor een verdergaand besturen op afstand."

Bert Bakker Bert Groenman/UP

"Ik zou wel eens concreet bewijs willen zien"

AFGETREDEN DECAAN TEN HOOR: "HET WAS EEN COUP"

"Ik ben wel afgetreden, maar dat was gedwongen, zeker niet vrijwillig. Het was een kwestie van taxatie van de machtsverhoudingen. De laatste maand ben ik pas gewaar geworden dat de tegenstand tegen mij zo groot was. Voordien was dat nog niet zo. Daarom zeg ik ook dat het een goed georganiseerde coup was, vanuit een groot deel van de sociaalwetenschappelijke kant van de faculteit. Mensen die mij drie weken geleden nog hun steun toezegden, bleken een week later als een blad aan de boom omgedraaid en keerden zich opeens tegen mij. Zelfs de vertrouwenscommissie gaf mij in de eerste gesprekken de indruk dat ik door zou kunnen gaan, om me vervolgens plotsklaps door de voorzitter van die commissie te laten meedelen dat ze het niet meer zagen zitten. Dan is het toch duidelijk dat dit allemaal op touw is gezet."

Ten Hoor onder de portretten van zijn voorgangers. De galerij is aan uitbreiding toe. (foto Franco Gori)

De ex-decaan van de faculteit der gezondheidswetenschappen, prof. dr. Foppe ten Hoor is verbitterd, zoveel is wel duidelijk. Vrijwillig afgetreden is hij allerminst, en hij vindt het ook voor de faculteit een slechte zaak dat het zover gekomen is. In zijn ontslagbrief spreekt hij daarom van een "voor de faculteit betreuwenswaardige ontwikkeling".

Ten Hoor: "Kijk, het verwijt tegen mij is dat ik teveel de natuurwetenschappelijke groepen bevoordeeld zou hebben. Dat is volstrekt niet waar, het is eerder omgekeerd. Juist omdat ik zelf uit die hoek kom heb ik zelfs alle schijn willen vermijden. Maar wat er nu gebeurt zal de polarisatie in de faculteit tussen de beta- en de gamma-richtingen ongetwijfeld aanwakken, want ik kan je verzekeren dat ik nog een van de meest gematigden van de beta's ben. Mij wegsturen is dus ook vanuit dat gezichtspunt niet verstandig. Vergeet niet, deze faculteit is subtiel samengesteld. Een dergelijk samengaan van natuurwetenschappelijke en sociaalwetenschappelijke inbreng in een faculteit is uniek in Nederland. Dat kan ook zeer vruchtbaar zijn. Maar een echte integratie tussen die richtingen, iets

wat ik voorsta, wil maar niet van de grond komen. Het probleem is bovendien dat de verdeling van personeel en geld over de verschillende onderdelen van de faculteit volkomen scheef is gegroeid. Het natuurwetenschappelijke deel omvat ongeveer een derde van het aantal studenten, ook ongeveer een derde van de afstudeerrichtingen, maar beschikt slechts over een vijfde van de middelen. Dat klopt niet, en daar moet dus iets aan veranderen.

Ik hoef alleen maar te wijzen op de problemen bij biologische gezondheidswetenschappen, daar is het structurele tekort zo groot dat het curriculum in gevaar is. Ik was er binnen het oude faculteitsbestuur dan ook voor om deze richting te helpen, maar daarvoor kreeg ik van de rest van het bestuur geen steun. Uiteindelijk is er nu een doekje voor het bloeden in de vorm van een lening van het college van bestuur gekomen."

"Het feit dat ik op deze scheve verhouding heb gewezen, ook in een nota die ik begin augustus heb geschreven, heeft de tegenstand tegen mij blijkbaar doen toenemen en is een van de aanleidingen geworden voor deze coup."

Democratisch

"Ik zei al, deze faculteit is subtiel samengesteld. Maar met democratische verhoudingen gaat het mis, dan krijgt de polarisatie een kans. Nee, ik beweer niet dat de faculteit niet werkbaar zou zijn onder democratische verhoudingen. Dat kan best, mits het maar verstandige mensen zijn. Nu gaat het mis door stemmingmakerij."

"Over de richting die de faculteit moet gaan, bestaan meningsverschillen. De sociale wetenschappers willen een bloedeloze mix van beta en gamma. Dat is lang niet voldoende. Volgens mij moet de integratie veel verder gaan. De bijvakkenregeling die nu onlangs is vastgesteld blijft ook halverwege steken. In plaats van beta-studenten verplicht een gamma-bijvak te laten doen, en omgekeerd, is dat facultatief gemaakt. Dat betekent dat beta gewoon beta blijft, en gamma blijft gamma. Daarmee groeit het uit elkaar."

Ik ben ook voorstander van een integratie met de medische faculteit. Daar heb ik hard voor gewerkt, en de verhouding met geneeskunde is nu beter dan ooit. Zowel bij ons als

bij hen heeft men daarover wel zijn bedenkingen, maar die kant moet het toch op. Eigenlijk had dat al lang verwezenlijkt moeten zijn; we missen geweldige kansen. Een grote faculteit der gezondheidswetenschappen, met daarin opgenomen geneeskunde, dat is mijn ideaal."

Natrappen

Ten Hoor plaatst zijn aftreden tegen de achtergrond van de richtingstrijd in de faculteit, maar lang niet iedereen is het met die analyse eens. Weinigen uit de kring van bestuur en raad willen echter met naam en toenaam als bron genoemd worden, deels omdat ze vertrouwelijke informatie doorgeven, deels omdat de indruk al snel gewekt is dat Ten Hoor nog even wordt nagetrapt. Dat wil men vermijden, vooral omdat de affaire op zichzelf al pijnlijk en tragisch genoeg is. Ten Hoor is tenslotte bijna gesmeekt om decaan te worden, omdat niemand anders het wilde doen. Toch worden er zware kanttekeningen geplaatst bij het verhaal van Ten Hoor.

Over een punt wil prof. dr. Louis Boon, het enige bestuurslid dat van het oude naar het nieuwe bestuur is overgegaan, wel wat kwijt. "Dat er sprake zou zijn van een coup moet ik ten stelligste ontkennen. Er is geen voorafgaand overleg geweest, geen samenzwering. Daar klopt echt niets van". Anderen steunen die visie: het aftreden van Ten Hoor was noodzakelijk omdat hij bestuurlijk niet goed functioneerde, nergens anders om. Toch zegt ook Wim Saris, het enige wetenschappelijke personeelslid in de huidige raad uit de beta-hoek dat het er toch wel veel op lijkt. "Een grond van waarheid zit daar wel in. Maar dat zijn bestuurlijke aanpak heel goed was kan ook niet gezegd worden. Ik vind alleen dat, als het bestuur al gefaald zou hebben, dat niet alleen op het hoofd van de decaan terecht moet komen."

Slecht bestuurder?

Was de decaan een slecht bestuurder? Volgens de vertrouwenscommissie in ieder geval wel. Die had een hele reeks van bezwaren in haar rapport opgenomen, waarvan echter het verwijt van bevoordeling van de beta's in de raadsvergadering is gesneuveld bij gebrek aan bewijs. Maar voor de rest van haar beoordeling kreeg de commissie wel steun, en die loog er niet om: Ten Hoor zou de bestuurlijke contacten met ongeveer alle organen in de universiteit slecht hebben onderhouden: met de universiteitsraad, het college van bestuur, de vakgroepvoorzitters, de faculteitsraad, andere faculteiten. Een goede bestuurlijke informatievoorziening zou hem volstrekt vreemd zijn geweest; zowel binnen zijn eigen bestuur als aan de faculteitsraad gaf hij te weinig informatie over wat er allemaal speelde. Het bestuur als zodanig zou hij niet als een team hebben kunnen laten werken. Op het inhoudelijke vlak zou hij de gigantische financiële problematiek niet hebben zien aankomen, iets waar hij als portefeuillehouder financiën en personeel toch alert op had moeten zijn. Hij zou überhaupt te weinig energie in zijn functie hebben gestoken, ook al omdat hij tegen de afspraken in toch nog allerlei

werk binnen zijn vakgroep bleef doen.

Bakerpraatjes

Ten Hoor, geconfronteerd met deze kritiek: "Ja, ik heb dat vaker gehoord. Het zijn bakerpraatjes. De verhouding met deze raad was beter dan met de vorige. Met het college van bestuur is hij nog nooit zo goed geweest. Met de medische faculteit is hij aanzienlijk verbeterd. Waar heeft men het toch over? En wat betreft die tekorten: toen ze eenmaal dreigden heb ik dat zelf aangekaart bij het college van bestuur. En wie had dat voor die tijd nu kunnen voorzien? Het grootste deel van de problematiek is extern van aard, door maatregelen van de minister. Daarvoor ben ik niet verantwoordelijk. Dat men de percentages van het studierendement omlaag zou brengen, met alle consequenties voor de financiering vandien, was niet te voorspellen. Wel dat het eens zou gebeuren, maar echt niet wanneer."

En over de verhoudingen in het bestuur, ach, daarover heb ik geen zin om me uit te laten. Het verwijt over een gebrekkige informatievoorziening, daar wil ik wel wat over zeggen. Het klopt sowieso al niet, en bovendien heb ik een aantal dingen extra gedaan die voor mijn tijd niet bestonden. Ik heb de nieuwjaars toespraak ingevoerd, waarin ik het wel en wee van de faculteit voor de medewerkers en studenten heb toegelicht, en ik heb het initiatief genomen om een blad uit te gaan geven, het bulletin. Marius Bassie, de faculteitssecretaris, heeft dat verder uitgewerkt en de redactie op zich genomen.

Zou ik te weinig tijd aan het decaanaat besteed hebben? Het is eerder teveel dan te weinig geweest. Het afstoten van mijn taken in de vakgroep bleek onmogelijk. Er was niemand die ze van me kon overnemen."

"Ik zou van al die verwijten wel eens een keer concreet bewijs willen zien. Niemand heeft me tot nu toe precies verteld waar ik dan tekort geschoten ben. Wel in algemene bewoordingen, maar nooit concreet. Dat ik fouten heb gemaakt weet ik ook wel, maar ik zie daarin geen aanleiding dat er koppen zouden moeten rollen."

Wammes Bos

Stemming bij gezondheidswetenschappen in mineur

"HET SYSTEEM GAAT AAN ZIJN EIGEN SUCCES TENONDER"

Het loslaten van de numerus fixus heeft de faculteit der gezondheidswetenschappen voor grote organisatorische problemen geplaatst, die op geen slechter moment hadden kunnen komen. Er is nauwelijks geld om de moeilijkheden op te vangen, integendeel: de faculteit ontdekte eerder dit jaar dat er de laatste jaren al zoveel problemen zijn opgelost met een greep in de kassa, dat er een structureel tekort van 1,8 miljoen is ontstaan op een begroting van dik 12 miljoen gulden. Terwijl het jaarlijks beschikbare bedrag een dalende tendens vertoont, zijn de deuren van de faculteit dit jaar wagenwijd opengezet voor nieuwe studenten. Het aantal eerstejaars, vorig jaar onder invloed van de numerus fixus nog 280, nadert dit jaar de vijfhonderd. Zo komt de universiteit nog eens aan de zesduizend studenten, als de faculteit tenminste het hoofd boven water kan houden. Het rommelt bij gezondheidswetenschappen. Alleen met een dienstbevel zijn voldoende medewerkers bereid gevonden om tijd in te ruimen voor nóg een tutorschap. Intussen breekt er ook nog een bestuurscrisis uit, worden reorganisatieplannen gesmeed, worden ontslagen aangekondigd, moet de hele faculteit verhuizen naar de Kapoenstraat, waar men nauwelijks bereikbaar blijkt te zijn voor de buitenwereld. Valt er nog te werken binnen de faculteit der gezondheidswetenschappen?

Kok: inkrimpen vaste staf onvermijdelijk (foto Franco Gori)

Eigenlijk is het gebouw aan de Kapoenstraat nog niet klaar om de faculteit te ontvangen, maar de kamers zijn alvast in orde gemaakt met nieuw meubilair en fris laagje verf dat de mufte geur van het provinciaal bestuur moet doen verdwijnen. Als de verhuisdozen straks zijn opgeruimd kunnen de gangen ook onderhanden genomen worden. Een behoorlijke telefoonverbinding zal langer op zich laten wachten: de nieuwe centrale waaraan gewerkt wordt, zal pas tegen kerstmis in gebruik genomen kunnen worden. Wie nu met iemand in de Kapoenstraat probeert te bellen moet al veel geluk hebben om die éne telefoniste in het Oud Gouvernement aan de lijn te krijgen. Na enkele doodse stilte volgt meestal de mededeling dat op het gevraagde toestel niet wordt opgenomen. Een niet begeerde wandeling door de binnenstad is dan onvermijdelijk geworden.

Crisissfeer

Op de eerste verdieping van het gebouw heeft de vakgroep gezondheidsvoorlichting en -opvoeding zijn intrek genomen. De voorzitter van de groep, prof. dr. Gerjo Kok, staat niet te juichen in zijn niet on aardige nieuwe behuizing. Daarvoor zitten hem teveel andere zaken dwars. "We ondervinden wel nadelige gevolgen van het financiële tekort, maar de crisissfeer is veel meer een gevolg van het loslaten van de numerus fixus. Ik heb er wel begrip voor dat de numerus fixus wordt losgelaten, maar de zaken worden niet fatsoenlijk geregeld. Wij hadden vorig jaar per docent vijf tutorschappen en twee à drie per aio. Dat was al een zware belasting als je bedenkt dat wij als afstudeerrichting relatief veel aan planning moeten doen. Maar dit jaar kwamen er steeds nieuwe verzoeken om extra-inspanningen. Er was maar in de helft van de tutorschappen voorzien en de trainingen was men helemaal vergeten. We hebben nu voor de eerste twee blokken vier extra tutorschappen en tien trainingen moeten leveren. Op die manier

is heel onze planning door de war geschopt. Ons onderzoek komt in de knel en daar worden vooral enkele aio's de dupe van, die het niet zo makkelijk hebben met hun onderzoek. Ik kan niet direct spreken van een noodsituatie, maar ik zie wel problemen op ons afkomen zonder dat ik er vertrouwen in kan hebben dat die opgelost worden".

Kok heeft geen miraculeuze oplossingen bij de hand. Er moet iets in het onderwijssysteem veranderen, vindt hij, "maar ik betwijfel of dat mogelijk is. Het systeem is een heilige koe. Je kunt er niets aan veranderen zonder meteen het blok studenten tegen je te krijgen en ook nog een deel van de docenten. Er is een voorstel gedaan om de groepen van tien op twaalf studenten te brengen, maar dat haalde het niet in de faculteitsraad. Ik moet er trouwens bij zeggen dat het voorstel niet erg goed doordacht was, maar men kwam ook niet met een alternatief.

Het bestuur van de faculteit heeft de moeilijkheden wel zien aankomen, maar het heeft veel te laat ingegrepen. Toen kon je de schade alleen nog maar zo goed mogelijk verdelen. Of dat ook gebeurd is, weet ik niet. Het is een tekortkoming van dit bestuur geweest dat het niet kon uitleggen waarom een maatregel genomen werd. Je krijgt het dringende verzoek nog eens vier tutors te leveren, maar er wordt niet bij gezegd waarom. Vandaar ook dat er zo vaak aanvaringen waren met de raad".

Te grote voet

Het argument dat de faculteit tot nu toe op te grote voet geleefd heeft en met de aanwezige capaciteit veel meer studenten kan opvangen, gaat volgens Kok niet op. "Bij ons zijn de docenten aangesteld om zestig procent van hun tijd te besteden aan onderwijs, dertig procent aan onderzoek en tien procent aan bestuur. Eerlijk gezegd komen we niet aan die zestig procent, maar als we er wel aan zouden komen, loopt het onderzoek gevaar. Je moet name-

lijk veel meer doen voor je studenten: problemen met hun studie oplossen, stages regelen, en zo. Als je daarbij zestig procent van je tijd aan onderwijs besteedt, komt je onderzoek onherroepelijk in de knel. Ik geef toe dat er te royaal is omgesprongen met het aantrekken van tijdelijk personeel, daar hebben wij zelf ook gebruik van gemaakt. Iedere speciale geschiedenis werd opgelost met een tijdelijke aanstelling en al die aanstellingen kwamen buiten de structuur terecht. Er is drie jaar geleden wel een serieuze planning van de formatie gemaakt, die toen klopte. Maar sindsdien zijn er steeds minder middelen uit Den Haag gekomen. Daarop is niet alert gereageerd, ook al omdat in die tijd een wisseling van het secretaariaat en het bestuur heeft plaatsgevonden. Op die manier zijn de tekorten nog extra geaccentueerd. Als je al die speciale regelingen zou afbouwen, dan blijf je nog met een teveel aan personeel zitten. Het lijkt me onvermijdelijk dat de vaste staf moet inkrimpen".

In zijn dagelijkse werk ondervindt Kok nog andere gevolgen van de financiële noodsituatie. Zo bleek er geen geld te zijn voor broodnodige tekstverwerkende apparatuur, die de groep toen maar uit eigen zak betaald heeft met geld uit contractresearch. En bij de Nederlandse Hartstichting ligt nog een aanvraag voor een computer. Maar wat Kok het meeste mist bij zijn onderzoek is een sociaal-psychologisch laboratorium. "Daar is geen geld voor, heeft de faculteit laten weten. Het gevolg is, dat er nu een hele richting in ons onderzoek stil is komen te liggen. Dat wordt nog wel eens opgelost, zoals alles wel eens wordt opgelost, maar vraag niet hoeveel tijd en ergernis erin gaat zitten, als je op deze manier moet werken".

Onderwijsman

André Meijer, een van de mensen van het eerste uur van de faculteit en altijd nauw betrokken bij de opbouw van het curriculum, geeft globaal dezelfde beschrijving van de toestand aan de faculteit, maar de

conclusies die hij eraan verbindt, zijn veel somberder dan die van Kok. Dat is in zekere zin begrijpelijk: Meijer noemt zichzelf "een echte onderwijsman" en het is juist in de hoek van het onderwijs dat hij de grootste klappen vreest. Zijn vakgroep Beleidswetenschap neemt niet minder dan 38 tutorschappen voor zijn rekening. De groep bestaat uit 6 docenten en enkele aio's, die in principe niet met onderwijs taken worden belast. Eerder dit jaar zag het er naar uit dat de groep kon volstaan met 32 tutorschappen, maar na de ontvangst van een "een brief van het bestuur die in de buurt kwam van een dienstbevel" deed de groep er een schepje bovenop. "We hebben het bestuur geantwoord dat onze toezegging alleen geldt voor het eerste blok. Voor de tweede en derde periode willen we alleen meedoen als we inzicht krijgen in de verdeling van de onderwijsrollen. We hebben namelijk de indruk dat groepen die altijd keurig hun verplichtingen zijn nagekomen gestraft worden en andere die daar niet aan hebben voldaan, beloond worden". Ook hier geldt het bezwaar dat de uitbreiding van de onderwijsstaak de planning van ander werk in de war schopt.

Eenzijdige maatregel

Als het aan Meijer had gelegen, was de numerus fixus-regeling, die de faculteit tot dit jaar heeft gekend, nooit op deze manier overboord gezet. "Ik heb de indruk dat het besluit om eenzijdige redenen is genomen. Men heeft de druk vanuit de universiteit om meer studenten binnen te halen niet kunnen weerstaan. Anderzijds werd ons ook meer geld in het vooruitzicht gesteld: hoe meer studenten, hoe meer financiële middelen. Maar dat effect merk je pas in 1989. En bovendien zal bij dit studentenaantal het rendement onherroepelijk dalen, zodat een deel van dat effect weer teniet wordt gedaan". Volgens Meijer is bij het nemen van die besluiten niet voldoende gekeken naar de gevolgen voor de faculteit: "Ik heb de indruk dat onvol-

doende is afgewogen wat de organisatie aankan. Ik denk dat ons systeem aan zijn eigen succes tenondergaat: veel studenten komen op het systeem af omdat er zoveel aandacht voor het individu beloofd wordt, maar bij dergelijke aantallen kun je dat niet meer waarmaken. Er zijn genoeg andere instellingen die ons model hebben overgenomen: als je de studenten hier niet meer kunt bieden, wat je ze beloofd hebt, lopen ze naar een andere universiteit. Ik zie het heel somber in voor ons".

Student als tutor?

Oplossingen zijn maar in beperkte mate aanwezig. Meijer zou het betreuren als meer studenten als tutor worden ingezet, vooral in het eerste jaar. "Als je niet een inhoudsdeskundige medewerker bij een groep zet, verlies je teveel herkenbaarheid. Vooral in de beginfase van de studie kunnen de studenten de feedback niet missen".

Toch zoekt de faculteit de oplossing in het aantrekken van ouderejaars studenten als tutor. Volgens Jeff Wintgens, hoofd van het bureau onderwijs, is er geen andere oplossing mogelijk: "De tutorrol is de minst populaire onderwijsrol aan deze faculteit. Vooral in de eerste blokken is het moeilijk daar medewerkers voor te vinden. Studenten vinden het juist leuk om tutor te spelen voor de jongerejaars. Wat kun je beter hebben: een enthousiaste student of een ongeïnteresseerde medewerker?"

Jacques Herraets

"niet moge

DE VR

In de t ter. D de sta ge van filering versite beledi luidt o boodsc alles t keuzes de voo stuur, niet af te zijn van h hoofdli zetten

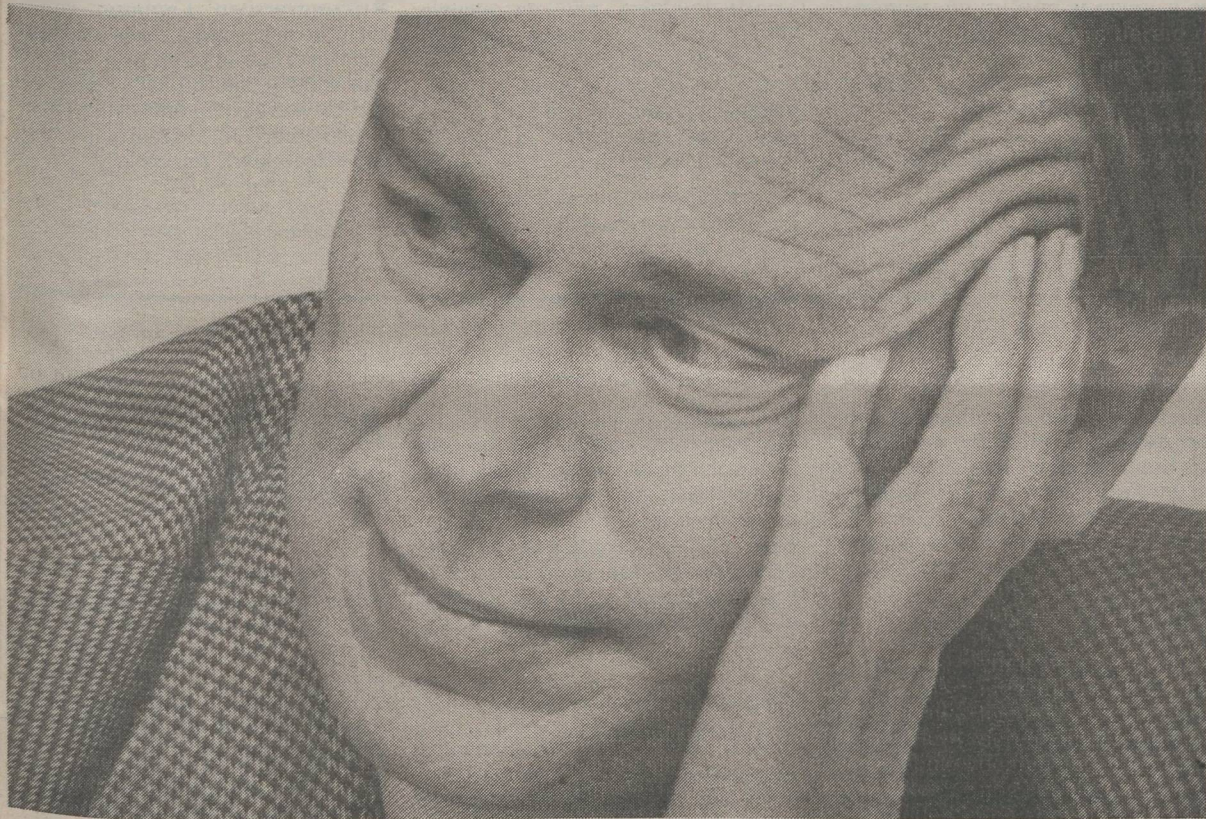
Onvol

Keuze is zow je wel laatste in iede de on versite wel p achter waarir Daarin hanke heid:

"niet meer nerveus zoeken naar toevallige mogelijkheden"

DE OVERLEVINGSSTRATEGIE VAN VREDEVOOGD

De groei van de universiteit moet planmatig worden aangepakt; over de richting van die groei dient binnen de RL een consensus tot stand te komen. Lukrake initiatieven voor nieuwe studierichtingen zullen dan tot het verleden behoren. Gewerkt moet worden aan de uitbouw en de verdieping van de bestaande richtingen, maar daarnaast dient de RL ook nieuwe terreinen te betreden. De beste vooruitzichten liggen wat dat betreft bij technologie en bij cultuur. Voorlopig zullen onderzoek en onderwijs op die gebieden ontwikkeld moeten worden binnen de bestaande faculteiten en onderzoeksinstituten.

Vredevoogd: streven naar een volwaardige universiteit niet meer realistisch (foto Franco Gori)

In de beperking toont zich de mees- ter. Dat lijkt het motto te zijn van de strategienota die door het college van bestuur is uitgebracht. "Pro- filering en uitbouw van de Rijksuni- versiteit Limburg; aanzet tot een beleidsplan voor de lange termijn" luidt de titel, en de voornaamste boodschap is dat het zinloos is om alles tegelijk te willen. Er moeten keuzes worden gemaakt, laat ook de voorzitter van het college van be- stuur, drs. L.E.H. Vredevoogd, niet af te beklemtonen. Hij gebruik- te zijn redevoering bij de opening van het academisch jaar om de hoofdlijnen van de nota uiteen te zetten.

Onvolwaardig

Keuzes maken, aldus Vredevoogd, is zowel positief als negatief: wat wil je wel, en wat niet. Om met dat laatste te beginnen: het college wil in ieder geval dat de discussie over de onvolwaardigheid van deze uni- versiteit wordt beëindigd. Die is zo- wel politiek als wetenschappelijk achterhaald, althans in de vorm waarin ze tot nu toe werd gevoerd. Daarin werd de volwaardigheid af- hankelijk gemaakt van de volledig- heid: als de RL geen uitbreiding

kreeg in de alfa- en gammasectoren, en deels ook nog in de bètasfeer, zou zij een incomplete en daarmee onvolwaardige universiteit blijven. Zelfs de huidige minister van onder- wijs en wetenschappen, Deetman, zou dat in de beroemde motie die hij als kamerlid heeft ingediend, be- doeld hebben.

Deetman heeft zich inmiddels al lang gedistancieerd van een derge- lijke interpretatie van zijn motie, maar voor de voorganger van Vre- devoogd, mr. R.B. van den Biggelaar, lag daar ongeveer het leidend beginsel van zijn bestuurlijk optre- den. Zonder succes is dat niet ge- bleven. De laatste grote slag die hij op die manier binnenhaalde was de goedkeuring voor de oprichting van een economische faculteit. Maar te- gelijkertijd was dat ook de laatste nieuwe RL-faculteit in traditionele zin. De beoogde faculteit der Alge- mene Wetenschappen zal daar im- mers naar alle waarschijnlijkheid nooit toe uitgroeien.

Die lijn van Van den Biggelaar, ge- richt op de uitbreiding van de RL met 'ontbrekende' faculteiten, wordt dus door Vredevoogd reso- luut verlaten. Volwaardigheid, zegt hij, zit hem niet alleen in het klas- sieke universiteitsmodel van Von

Humboldt, waarin alle facultaire richtingen vertegenwoordigd zijn. Dat is maar één model, er zijn er meer. Volwaardigheid is heel goed te bereiken door een hoge kwaliteit na te streven van datgene wat er al in huis is, en van de eventuele aan- vullingen daarop.

"Kijk maar naar de Amerikaanse topuniversiteiten, die zijn veelal verre van volledig maar wel uiter- mate volwaardig".

Pogingen om een letterenfaculteit naar Maastricht te halen karakteri- seert hij dan ook als energieverspil- ling. "Wat elders wordt afgeknepen krijgt ook in Limburg geen kans."

Kwetsbaar

Maar wat dan wel? De strategienota besteedt vele pagina's aan een ana- lyse van de toekomstige ontwikke- lingen in het hoger onderwijs en in de Nederlandse politiek en econo- mie. Een paar hoofdlijnen daaruit. Het huidige beleid van besnoeien op de collectieve lasten zal zich nog wel enige tijd voortzetten. Dat be- tekent dus minder geld. En dat treft de universiteiten, maar natuurlijk evenzeer andere elementen van de kwartaire sector, zoals de gezond- heidszorg. Het toeval wil nu dat

twee van de vier huidige RL-facul- teiten voornamelijk opleiden voor functies in die sfeer: geneeskunde en gezondheidswetenschappen. Het beroepsperspectief voor studenten in deze richtingen wordt dus niet rooskleuriger. Voor de juristen, wier toekomst eveneens vooral in de kwartaire sector ligt, zijn de ver- wachtingen om die reden ook niet echt optimistisch.

Kortom, deze universiteit in zijn huidige opbouw is kwetsbaar, want slechte beroepsvooruitzichten bete- kenen mogelijk een daling in de toeloop van nieuwe studenten. Die trend kan nog versterkt worden door de heersende demografische curve, die wat betreft de vrucht- baarheid een neergaande lijn ver- toont. Minder kinderen, dus ook minder studenten in de jaren negen- tig. En, tot overmaat van ramp, ver- houdingsgewijs vooral ook minder Limburgse kinderen, want de ge- boortecijfers dalen hier meer dan elders. Aangezien universiteiten voor hun studentenaanwas nogal af- hankelijk zijn van de omringende regio kon dat weleens hele verve- lende gevolgen krijgen.

Nascholing

Daartegenover signaleert de nota een paar andere trends. De vraag naar hoger opgeleiden zal stijgen, vooral in de technologische sfeer. De vraag naar onderwijs van niet- traditionele groepen (dus niet- schoolverlaters) zal ook toenemen. Het verlangde onderwijs zal daer- mee anders van karakter zijn: meer post-doctorale opleidingen, en kor- te cursussen. 'Post-experience'-on- derwijs en 'recurrent education' zijn daarvoor de jongste termen. Een verschuiving derhalve van het accent van de eerste naar de tweede fase. Ook al omdat, zoals Vrede- voogd het formuleert, die eerste fase dan wel niet minderwaardig is, maar toch wel basaal. Het belang van nascholing wordt daardoor al- leen maar groter. Een markt die nu nog grotendeels in handen van het bedrijfsleven is, maar waar de uni- versiteiten veel actiever moeten op- treden.

Haalt de RL met die terugloop in de studentenaanwas het magische ge- tal van 6000 studenten in 1990 dan nog wel? Op zichzelf heeft Vrede- voogd daar weinig angst voor. Dat lukt wel, misschien niet meteen in 1990, maar dan een jaar later. Het beoogde eindpunt is in ieder geval dat deze universiteit belandt op het niveau van een middelgrote instel- ling. Dat impliceert dat er ook klei- nere overblijven.

"Ja", zegt Gerard Korsten, als se- cretaris van de werkgroep 6000 de voornaamste opsteller van de stra- tegienota, "we willen groter worden dan Tilburg en Twente. Hoeveel studenten dat dan omvat valt nu nog moeilijk te zeggen; daarvoor gaat er in de komende tijd te veel veranderen."

De nieuwe aanpak van het college zal bij het ministerie ongetwijfeld in de smaak vallen. Daar wordt ver- wacht dat de instellingen hun toe- komstige grotere beleidsvrijheid planmatig en rationeel zullen be- nutten. Dat zal dan moeten uitmon- den in tweejaarlijkse ontwikke- lingsplannen. Bovendien ziet het er naar uit dat het vernieuwingsbeleid met de andere universiteiten in VSNU-verband moet worden afge- stemd, zodat het ook om die reden zaak is een duidelijk profiel op te stellen.

Technologie en cultuur

De strategienota doet op dat terrein een aantal duidelijke suggesties. Allereerst een verdere uitwerking en verdieping van het pakket van de

huidige faculteiten. Interfacultaire initiatieven zoals milieuweten- schappen, die men op dit moment van de grond tracht te krijgen, pas- sen daar goed in. Daarnaast dus de concentratie op twee relatief nieu- we gebieden, waarvoor deels echter de expertise al in huis is: technolo- gie en cultuur. Wat technologie be- treft wordt gedacht aan echte toege- paste natuurwetenschap, bijvoor- beeld medische technologie; aan technology assessment, onder meer in het kader van het aan de econo- mische faculteit verbonden re- searchinstituut MERIT; en aan in- formatica, een gebied waarvoor een basisvoorziening binnen de faculteit der algemene wetenschappen be- staat en dat zich natuurlijk over ver- schillende disciplines kan uitstrek- ken.

Cultuur wordt in de nota breed ge- definieerd: niet alleen doelt men daarmee op de beoogde kunst- en cultuurwetenschappenvariant in sa- menwerking met het lokale kunst- HBO, maar ook op het begrip civili- satie. Voorbeelden op dat terrein: mentaliteitsgeschiedenis, en de ge- zondheidszorg als cultuurfeno- meen. "Algemene academische vorming" is hier de vlag boven de lading. En om de cirkel rond te ma- ken wordt voorgesteld om de gevol- gen van technologische vernieuwing voor de cultuur tot studieobject te verheffen.

Een strategisch plan zou niet goed zijn als er niet ook wat tactische ge- dachten in waren verwerkt. Die ho- ren dan antwoord te geven op de vraag hoe al dit moois te bereiken is. Het college heeft daarbij een nogal pragmatische taxatie van de huidige politieke realiteit in het achterhoofd. Uitgaande van de gedach- te dat het universitaire bestel voor- lopig nog wel met taakverdeling en concentratie te maken zal hebben is het onzinnig om aan te komen met voorstellen voor richtingen die el- ders al bestaan. Over nieuwe facul- teiten spreekt men al helemaal niet. Wat kans op verwerkelijking maakt zijn nieuwe gebieden, of nieuwe be- naderingen. Kortom, zoek de witte vlekken, het gat in de markt, en vul dat in. Het 'voordeel van de achter- stand' zal wellicht nog een handje meehelpen: gevestigde instellingen schakelen niet zo snel over op nieu- we ontwikkelingen als een relatief jonge instelling als de RL kan doen. Vooral in het technologische onder- zoek en onderwijs speelt dat een rol.

Om de plannen van de grond te krijgen is het voorstel om in eerste instantie met onderzoek, met name contractonderzoek, en met tweede fase onderwijs te starten. In een la- ter stadium kan dan overwogen worden of er uitbreiding plaats kan vinden naar een eerste fase oplei- ding. Eventuele aanvragen daar- voor bij de minister hebben dan meer kracht dan wanneer nu al, vanuit het luchtledige, plannen in Zoetermeer op tafel worden gelegd. Maar de inhoudelijke plannen vor- men nog maar een deel van het ver- haal. Het profiel van de RL moet waar mogelijk de sterke kanten van de instelling benadrukken, en een van die sterke punten is het onder- wijsstelsel. Zelfgenoegzaamheid is hier echter niet op zijn plaats, suggereert de nota. De onderwijs- vernieuwing moet een blijvend proces zijn, waarin geeëperimenteerd wordt met computergebruik en an- dere nieuwe onderwijstechnolo- gieën.

Het onderwijs hoort ook zijn ge- richtheid op de beroepspraktijk te bewaren, zonder overigens HBO- achtige trekken te gaan vertonen. Beoordeling van de loopbaan van afgestudeerden en open voorlich- ting over arbeidsperspectieven ten- slotte vergroten de marktgericht-

heid van de instelling en maken het toekomstige studenten mogelijk zich een waarheidsgetrouw beeld te vormen van het 'product' onderwijs dat zij zich zullen gaan verschaffen. De student wordt client.

Excellent

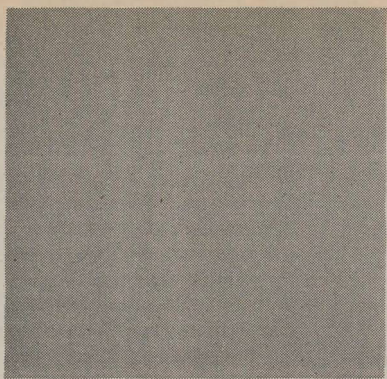
Dan het onderzoek: ook daar geldt dat de matrixorganisatie als sterk wordt beoordeeld en dus behouden moet blijven. Van de thematische aanpak wordt nog steeds de lof gezongen. Hoofdzakelijk is wel dat "excellent fundamenteel onderzoek" wordt gestimuleerd. "Dat kan dan weleens betekenen dat andere dingen dus niet kunnen; ook daar zullen keuzes gemaakt moeten worden", verduidelijkt Korsten, onder verwijzing naar de schaarse onderzoeksbudgetten. Actieve werving voor contractonderzoek kan de nood voor een deel lenigen, maar dat betekent niet dat elke opdracht koste wat kost geaccepteerd moet worden. Als er geen relatie is met bestaande onderzoeksthema's zou dat niet verstandig zijn. Overigens, vergroting van het aandeel van het derde geldstroomonderzoek vereist naar de mening van het college wel een verbetering van het onderzoeksmangement. Zonder dat wordt de zaak onbeheersbaar.

Naast onderwijs en onderzoek is er dan nog die derde poot van univer-

sitaire bemoeienis, de maatschappelijke dienstverlening. Altijd een beetje een stiefkind in de academische aandacht, zozeer zelfs dat de voorzitter van de universiteitsraad, mr. H Smeets, het nodig vond om er in zijn rede bij de opening van het academisch jaar opnieuw een pleidooi voor te houden. Ook de nota blinkt niet uit in een heldere visie op deze zaak.

"Het blijft inderdaad wat vaag", geeft Vredevoogd toe, "maar een uitgangspunt staat voor ons vast. De maatschappelijke dienstverlening kan geen afzonderlijke taak van de universiteit zijn. Ook die discussie moet maar eens beëindigd worden. Het hoort verbonden te zijn met onderwijs en onderzoek; als zodanig moeten die een grotere gerichtheid op de maatschappij gaan vertonen".

En die maatschappij is voor de RL in eerste instantie de regio. Wat gaan we daarvoor betekenen? Voorlopig blijft dat nog onduidelijk. Het college wil daartoe het debat met de regio best aangaan. Over de relatie met omringende onderwijs- en onderzoeksinstituten is Vredevoogd concreter. Zijn ideaal is een universiteit die een kring van instituten om zich heen heeft waarin op zijn minst enige samenhang is waar te nemen. Opslokken is niet aan de orde: het gaat erom, op basis van respect voor elkaars onafhan-

kelijkheid en wederzijdse belangen, een samenbindende kracht te scheppen. Daar profiteert iedereen van, meent Vredevoogd. De gesprekken met die instituten staan al op de agenda. Op dezelfde manier wil hij de HBO-instellingen benaderen: samenwerking vanuit het eigen profiel, met behoud van eigen identiteit. Ook hier neemt het college zich activiteiten voor. Hij wil op korte termijn een regionaal ontwikkelingsplan gaan opstellen, waarin het HBO en de RL samen hun toekomstplannen ontvouwen.

Maar de regio is vanzelfsprekend, het is tenslotte Maastricht, breder. Twee letters ervoor en er staat al Euregio, een zolangzamerhand magisch begrip dat nog maar geringe concrete invulling kent. Dit tot ongenoegen van het college, dat ook op dit punt een actief beleid wenst te voeren. En dan hoeft het niet bij de Euregio te blijven; internationalisering van vooral het onderwijs hoort grote prioriteit te krijgen.

Nieuwe bestuursaanpak

De hamvraag bij dit alles blijft

uiteraard: hoe moet het allemaal gerealiseerd worden. Hoe moet een concept als 'strategische beleidsvoering' in een universiteit ingang vinden. Universiteiten staan tenslotte niet bekend om hun krachtige centrale besturen. De RL is op dit punt geen uitzondering. En onverklaarbaar is dat niet. Tot nu toe lag de creatieve kracht van de wetenschapsbeoefening altijd op het niveau van faculteiten, zelfs van vakgroepen. Het is de vraag of dat niet juist de essentie uitmaakt van wat des universiteits is: autonomie op het laagste niveau. Hoe krijg je zo'n conglomeraat op één lijn, zonder de creativiteit te frustreren?

Vredevoogd: "De faculteiten vormen inderdaad de basis van de universiteit. Wij zijn beslist niet van plan onze ideeën dwingend op te leggen, maar aan het formuleren van een richting voor deze instelling ontkomen we niet. Dat is nodig. En de tijd dat alles kon is voorbij. Ons voorstel is dan ook om met de faculteiten tot algemene beleidsafspraken te komen. In alle openheid en flexibiliteit, maar er moet wel wat uitkomen. En dan niet in de sfeer van contracten tussen het college en de faculteiten, maar in de zin van afspraken waar men zich wederzijds aan houdt."

Voortvarendheid kan de nieuwe voorzitter niet ontzegd worden. Een strategisch plan is weliswaar bedoeld voor de langere termijn, maar de vertaling in concreet beleid moet eens van start gaan. Vredevoogd wil dat het ontwikkelingsplan

van de RL, dat op 1 april volgend jaar klaar zal moeten liggen, zich op de uitkomsten van de strategische discussie zal baseren. Om te laten zien hoe serieus de voornemen zijn, benadrukt het college in de nota dat het ontwikkelingsplan voortaan, in tegenstelling tot de praktijk tot nu toe, een werkelijk basis moet gaan vormen voor de be-

grotting. Van de faculteiten, en eigenlijk van de universitaire gemeenschap al geheel, inclusief studenten, wordt voor oktober een reactie op de strategienota verwacht.

Al met al is het kort dag voor een discussie die de grondslagen van deze instelling zal beroeren, maar volgens Vredevoogd is daar niets aan te doen. Deetman verlangt een ontwikkelingsplan waarin lijnen voor de toekomst worden uitgezet. "Dan moet je zo'n strategiedebat niet gaan uitstellen", vindt hij.

Wammes Bos

Het college van bestuur nodigt alle leden van de universitaire gemeenschap uit hun reactie te geven op de nota 'Profilering en uitbouw van de Rijksuniversiteit Limburg, aanzet tot een beleidsplan voor de langere termijn'. Exemplaren van de nota zijn verkrijgbaar bij het secretariaat van de werkgroep 6000, Ina Engelen, kamer 321, Jezuitenklooster (hoofdgebouw), tel: 888693

WORKSHOPS GOED VOOR EXPORT ONDERWIJS

Ieder jaar worden in Maastricht workshops georganiseerd om belangstellenden uit diverse landen kennis te laten maken met de praktijk van het probleemgeoriënteerde onderwijs. De twee vijfdaagse workshops die deze zomer zijn gehouden, hebben 24 deelnemers getrokken uit Nieuw-Zeeland, West-Indië, Thailand, West-Duitsland, Zweden, Noorwegen, Canada, Italië, Nigeria en India.

In de eerste workshop stonden "Nieuwe ideeën voor de opleidingen in de gezondheidszorg" op het programma, dat bedoeld was als een kennismaking met de principes van het probleemgeoriënteerd onderwijs. In het tweede programma stond de praktische uitwerking van het probleemgestuurde leerproces centraal. Het spreekt bijna vanzelf dat de deelnemers hun inzichten in dit proces zoveel mogelijk door zelfwerkzaamheid moesten verkrijgen. Zij kregen een taak mee ter uitvoering en moesten er daarna over teruggenomen. Vooral de tutorrol kreeg veel aandacht. De deelnemers kregen de gelegenheid hun zelfgeschreven taken op een onderwijsgroep uit te proberen en ervaring op te doen met het werk als tutor. Een nuttig hulpmiddel daarbij was een videoband met veel voorkomende 'incidenten', die de deelnemers in de tutorrol moesten proberen op te lossen. Voor veel deelnemers was de workshop niet de eerste kennismaking met het probleemgestuurd onderwijs. De biochemicus dr. Barling van de universiteit van Auckland in Nieuw-Zeeland kende het systeem heel globaal van de universiteit van

Newcastle in Australië. De grootste ontdekking in Maastricht was voor hem de houding van de studenten: veel volwassener en opener dan hij in zijn land gewend is.

Motiveren

Probleemgestuurd onderwijs motiveert studenten veel meer, vindt hij, omdat ze studeren met een duidelijk beroepsperspectief en meer hun eigen interesses kunnen volgen. In een traditioneel curriculum wordt minder efficiënt gestudeerd, omdat het ene deel van de leerstof zonder verband met het andere wordt aangeboden. Studenten werken per vak naar tentamens toe en dat betekent dat zij hun kennis snel verliezen. Barling ziet echter als een nadeel van het Maastrichtse systeem dat de stof niet gestructureerd per discipline wordt aangeboden, zodat de kans bestaat dat een student met bepaalde disciplines niet in aanraking komt. Tijdens de workshop heeft Barling veel geleerd over zijn eigen tekortkomingen als docent: hij heeft ontdekt dat hij zich te weinig bezighoudt met het wekken van interesse en motivatie bij de student. Zijn collega's in

Auckland waren al enthousiast voor het probleemgestuurde onderwijs; hij hoopt hen nu meer details door te kunnen geven en zijn faculteit verder te kunnen helpen op het pad naar de toepassing van het onderwijsmodel.

Nigeria

De Nigeriaanse farmacoloog dr. Bichi, die verbonden is aan de jonge medische faculteit van Kano, heeft ook al eerder kennis gemaakt met het probleemgeoriënteerd onderwijs. Zijn faculteit is aangesloten bij Network en twee Maastrichtse medewerkers, dr. H. Schmidt en dr. G. Majoor, hebben ter plaatse bestudeerd hoe de ontwikkeling van de faculteit ondersteund kan worden. In Kano wordt het onderwijs in de eerste plaats gekenmerkt door de 'community-orientation', de gerichtheid op praktische problemen van de omgeving. Probleemgeoriënteerd onderwijs is voorlopig niet toepasbaar wegens het ontbreken van essentiële benodigdheden, zoals audiovisuele apparatuur of recente literatuur. Overigens probeert de Rijksuniversiteit Limburg die nood te verlichten door een groot aantal boeken naar Nigeria te sturen.

Het onderwijs in Kano vindt voor een groot deel in de praktijk zelf plaats. In plaats van colleges te volgen over bijvoorbeeld drugsverslaafden worden de studenten meegenomen naar een centrum voor drugsverslaafden. Een ander voorbeeld: studenten stootten in de praktijk op een infectie, waarvan zij vermoedden dat het om Bilharzia ging. Er werd een project opgezet om groepjes studenten gegevens te laten verzamelen zoals urinemonsters of de incidentie van de ziekte. De faculteit van Kano ziet het als haar taak zoveel mogelijk klinische problemen in kaart te brengen en studenten hiermee stapsgewijs te confronteren. De praktijk vervangt zo het blokboek. Het nieuwe dat

Bichi tijdens de workshop heeft leren kennen, is volgens hem de centrale rol van de student in het leerproces, dat tot nu toe beheerst wordt door de autoriteit van de docent. Daarbij wordt volgens hem veel gevergd van de zelfdiscipline van de studenten, die het examen als stok achter de deur moeten missen.

Zware druk

Verder vindt Bichi dat Maastricht in het medisch onderwijs een unieke positie in de wereld inneemt. Hij ziet de Maastrichtse faculteit als een voortrekker op het gebied van het medisch onderwijs. Dat legt een zware last op: als Maastricht faalt, zal verdere innovatie in het medisch onderwijs tot staan komen. Een andere deelnemer uit Nigeria, dr. Ogunbode van de medische faculteit van Ilorin, ziet als grote voordelen van het probleemgestuurde leren de centrale rol van de student, de ontwikkeling van denkprocessen en het geïntegreerde aanleren van vaardigheden zoals het gebruik van literatuur en andere bronnen bij het zoeken naar oplossingen van problemen. Daartegenover ziet hij echter ook nadelen. Het systeem vereist faciliteiten, die een faculteit als de zijne niet in huis heeft en wordt de rol van de docent naar zijn idee te passief. Hij zou liever een model zien waarin zowel de student als de docent een actieve rol kunnen spelen. Als hij in Ilorin verslag uitbrengt van zijn bevindingen tijdens de workshop, gaat Ogunbode proberen zijn nieuwe ideeën onder te brengen in het programma van de faculteit, dat overigens al elementen heeft van het probleemgestuurde model. En tenslotte hoopt hij dat er meer workshops zullen volgen, waaraan andere collega's kunnen meedoen.

Ingezonden door Irma Kokx, vakgroep Onderwijsontwikkeling en Onderwijsresearch

BRIEVENBUS RAAKT LEEG

Half september zullen alle 175.000 brieven die voor 31 juli bij de Centrale Directie Studiefinanciering in de bus gleden, zijn verwerkt. De antwoorde minister Deetman op de vragen van het PvdA-kamerlid Verbeek meent, die de bewindsman twee weken geleden had gevraagd of de momenteel inderdaad een 'brievenberg' van 100.000 brieven op antwoord ligt te wachten. Op die vraag gaat Deetman dus niet rechtstreeks in. Wel blijkt uit zijn antwoord dat er sinds half juni (toen in Groningen ruim 30.000 brieven in de la lagen) ongeveer 145.000 nieuwe brieven binnenkwamen en dagelijks komen daar nog circa 12.000 brieven bij. De brieven uit juni zijn inmiddels beantwoord aldus Deetman, die zegt dat de wachttijd momenteel zes tot acht weken is. Hij wil die periode terugbrengen tot maximaal vier weken afgezien van de brieven waarvoor nader onderzoek nodig is, zoals verzoeken om toepassing van de hardheidsclausule. Deetman laat verder weten met de steunpunten voor de studiefinanciering te zullen bekijken of ook andere telefoonnummers dan alleen het centrale Oönummer gepubliceerd kunnen worden. De 22 steunpunten zouden op dit moment slecht bereikbaar zijn. Volgens de bewindsman is het aantal telefoontoestellen door de instelling van de regionale informatiecentra uitgebreid van 18 tot 60. Daarmee worden elke dag 3000 gesprekken gevoerd. Elke tien seconden rinkelt in Groningen dus de telefoon.

Bert Bakker/UP

BU
Un
Alg
Promotie
Dr. Ton
je, tot vo
te) verde
m 16.00
hic Glom
rof. dr. P
Start ber
inguisti
Op dinsda
post
recht en
de opleid
erantwo
ler Recht
chool Op
erkt aant
begelaten
ls afgestu
i in de le
let is de b
uristen er
de omgang
engeland.
erste jaar
ling. Van
nogelijk z
e volgen.
ulbright
De Fulbrig
Nederland
wetenschap
vrenten en
de voorke
chappers
es- en soc
voor stud
jeurzen b
an de ac
voor mee
and. Jezu
23.
apans v
De Katho
organiseer
voor begin
21.15 uur.
RL-
11-09 Ina
bolder. 7
888257/26
12-09 Lan
10.30-17
17-09 Ps
Vijverdal
18-09 Pro
16 uur. in
25-09 Pro
uur. info
28-09 St
een stad
info: tel.

Dienst Voorlichting

'Bulletin' wordt verzorgd door de dienst Voorlichting. Kopij inleveren bij de redacteur van deze rubriek, Frank Speet, kamer 304 (Jezuïetenklooster) op speciale kopijbladen (bij hem verkrijgbaar). Kopij dient UITERLIJK VOOR VRIJDAG 12 UUR ingeleverd te worden voor de Observant die de week daarop verschijnt. De dienst Voorlichting behoudt zich het recht voor berichten in te korten, te wijzigen of niet meteen op te nemen. Informatie: Frank Speet, tst. 319.

Universiteit

Algemeen

Promotie drs. T. Tiebosch

drs. Ton Tiebosch (vakgroep Pathologie, tot voor kort vakgroep Immunologie) verdedigt op vrijdag 18 september om 16.00 uur zijn proefschrift "Idiopathische Glomerular Disease". Promotor is prof.dr. P. van Breda Vriesman.

Start beroepsopleiding Recht en Linguïstiek

Op dinsdag 8 september is in Maastricht de postdoctorale beroepsopleiding Recht en Linguïstiek van start gegaan. Deze opleiding valt onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Faculteit Rechtsgeleerdheid en de Rijkshogeschool Opleiding tot Vertaler. Een beperkt aantal cursisten is tot de opleiding toegelaten, zowel afgestudeerde juristen als afgestudeerde vertalers en doctoranten in de letteren. Het is de bedoeling dat in deze opleiding juristen en linguïsten samen oefenen in de omgang met vreemde rechtstalen. Zij worden ingewijd in de rechtstelsels van Engeland, Duitsland en Frankrijk. Het eerste jaar wordt gegeven als dagopleiding. Vanaf september 1988 zal het ook mogelijk zijn de opleiding in onderdelen te volgen.

Fulbright-beurzen 88-89

De Fulbright-beurzen zijn bestemd voor Nederlandse hoogleraren, leden van de Wetenschappelijke staf, universitaire docenten en wetenschappelijk assistenten. De voorkeur gaat uit naar jonge wetenschappers en naar projecten in de geestes- en sociale wetenschappen. Voor studenten en afgestudeerden zijn beurzen beschikbaar voor het vervolgen van de academische studie in de VS. Voor meer informatie: bureau Buitenland, Jezuïetenklooster, 3e etage, kamer 323.

Japans voor beginners

De Katholieke Universiteit Nijmegen organiseert een groepscursus Japans voor beginners, elke dinsdag van 19.30-21.15 uur, gedurende 20 weken van oktober tot april. Kosten: f 272,50 incl. taalprakticum. Maximum aantal deelnemers: 20. Toegankelijk voor iedereen, zowel binnen als buiten de universiteit. Meer informatie: bureau Buitenland, Jezuïetenklooster 3e etage, kamer 323.

Leergang Ontwikkelingsproblematiek

De Katholieke Universiteit Brabant organiseert deze leergang die openstaat voor iedereen, zonder speciale vooropleiding. Wekelijks komen werkgroepen van ca. 10 personen bijeen. Er is eerst een basisprogramma van 2 maanden; daarna werken de groepen zelfstandig aan een vervolgp programma met een vast thema. Inschrijving voor 15 september. Kosten: f 35,-. Informatie: bureau Buitenland, Jezuïetenklooster, 3e etage, kamer 323.

Computer ondersteund onderwijs

De Stichting Universitair Computer Ondersteunend Onderwijs (SUNCOO) heeft een inventarisatie gemaakt van in de Nederlandse universiteiten gebruikte computer-ondersteund-onderwijs-programma's. De resultaten van deze studie zijn gebundeld in de eerste editie van de Suncoo-catalogus. Men heeft getracht van elk programma een zodanige omschrijving te geven dat de lezer kan beoordelen of het betreffende programma voor het eigen onderwijs bruikbaar is. Voor informatie: Suncoo-secretariaat, mw.dr.s. M. van der Weiden, p/a VSNU, Postbus 19270, 3501 DG Utrecht, tel. 030-334441.

Steun aan onderzoeksprojecten

Bij de Stichting voor de Technische Wetenschappen kunnen kroondocenten en senior-onderzoekers aanvragen indienen voor steun aan onderzoeksprojecten. STW-projecten worden geselecteerd op wetenschappelijke kwaliteit en utilisatie. Inlichtingen en verzoeken om toezending van richtlijnen voor het indienen van aanvragen: STW, Postbus 3021, 3502 GA Utrecht.

Louk Hulsman prijs

De Stichting Louk Hulsman Prijs looft een prijs uit voor degene(n) wiens activiteiten bijdragen aan de terugdringing van het strafrecht. Iedereen die in aanmerking denkt te kunnen komen voor de prijs of die de jury attent kan maken op kandidaten voor de prijs wordt verzocht te reageren. Correspondentie

richten aan de Stichting Louk Hulsman Prijs, Postbus 5535, 1007 AM Amsterdam. Inlichtingen: 071-761894.

Opleidingen UvA

"Faculteiten worden zelfstandiger, het beheer wordt gedecentraliseerd/gedecentraliseerd". Met een aantal nieuwe opleidingsprogramma's sluit het bureau "Opleiding & Training Personeel" van de Universiteit van Amsterdam aan bij deze ontwikkeling. Voorbeelden van opleidingen: Beheer in de Faculteit, Financieel Management, Meer vrouwen in Managementsfuncties, Schrijven van wetenschappelijke teksten voor AIO's, Werken in Raden. Een brochure over de 21 verschillende opleidingen is verkrijgbaar bij: bureau Opleiding & Training, UvA, Oude Turfmarkt 151, 1012 GC Amsterdam, tel. 020-5252646.

Mannelijke vrijwilligers gevraagd

Gevraagd: gezonde mannelijke vrijwilligers voor deelname aan geneesmiddelenonderzoek. Doel van dit onderzoek is de bestudering van de effecten van middelen tegen depressiviteit op de uitvoering van verschillende taken (waaronder een rijtest).

Tijdsinvestering: 70-80 uur verspreid over 10 weken. Vergoeding: f 10,- per uur plus een extra bedrag na afronding van volledige deelname. Vereist: bezit van paspoort en sedert 5 jaar in bezit van geldig rijbewijs. Inlichtingen: E. Schoenmakers, arts, Instituut voor Geneesmiddelen, Veiligheid en Gedrag, Bouillonstraat 3, 6211 LH Maastricht, tel. 887777, tst. 245.

Universiteitskoor zoekt leden

Bij het Universiteitskoor is momenteel plaats voor enkele nieuwe leden. Deelname staat open voor studenten en medewerkers van de RL en HBO-instellingen. Repetitie iedere maandagavond van 19.30-21.45 uur in de filmzaal van het Jezuïetenklooster. Inlichtingen: Rosalie Sprooten, tel. 474969.

Agenda Tafelstraat 13

Maandag 14-9 20.00 uur: eerste bijeenkomst groep Lijfwerk, lichaams oefeningen om jezelf te leren kennen en praten over rolpatronen, o.l.v. Mieke Deckers en Frans Kurstjens.
20.00 uur: ook eerste bijeenkomst van "Ontdek Amerika per boek", via "De wereld volgens Garp" van John Irving. Begeleiding: Liesje Jonas-Peters.
Dinsdag 15-9 20.00 uur: eerste bijeenkomst Derde Wereld-groep aan de hand van twee landen: Ghana en El Salvador. M.m.v. Harrie de Bruin (Afrikacentrum), Toni Kofi (Ghana) en de steungroep RL-Universidad Nacional de El Salvador. Begeleiding Pim Ligtoet.
Woensdag 16-9 20.00 uur: eerste bijeenkomst Indische Filosofie o.l.v. Peter Nieskens aan de hand van de oudste teksten: Veda's en Upanisjaden.
20.00 uur: ook eerste bijeenkomst liturgiegroep, ter voorbereiding van de viering "Daniël tegen de goden" van zondag 27-9. Begeleiding Geert van der Bom.
Donderdag 17-9 20.00 uur: eerste bijeenkomst toneelgroep o.l.v. een stagiaire van de Toneelacademie.

Beginnerscursus schaken voor dames

De Maastrichtse Schaakvereniging start 22 september een beginnerscursus schaken speciaal voor dames, elke dinsdag vanaf 19.00 uur in het clublokaal in 't Atrium, Daalhof. De kosten zijn f 35,- en schaakinstrucent is Willy Wijzen. Meer informatie bij Ingrid Regout, Jezuïetenklooster 3e etage, kamer 323, tst. 309 of tel. 251875.

Vredesweek in Maastricht

Van 20 tot 27 september is de nationale vredesweek. Het Maastrichts Vredesplatform heeft een programma samengesteld met lezingen, gespreksavonden, stands, "picketlines", een vredesdienst, film en een vredesontbijt. Ook vindt er op 27 september de opening van het eerste kernwapenvrij-verklaard plein plaats in Maastricht. Informatie over het programma: Vredesbureau, Cortenstraat 4, tel. 213841.

Onderwijs

Studentendekanaat

Het telefonisch spreekuur van het studentendekanaat is op dinsdag/woensdag/donderdag van 9.00-10.00 uur. Op deze tijden kan men ook telefonisch een afspraak maken met de studentendekanaat, tel. 887777. Studenten dienen rekening te houden met een wachttijd van 2 à 3 weken. Het secretariaat van het studentendekanaat is geopend op dinsdag en donderdag van 13.00-17.00 uur, Bouillonstraat 3, kamer 2.225.

Studie-infotheek

De studie-infotheek is met ingang van 1 september geopend op dinsdag en donderdag van 13.00-17.00 uur, Bouillonstraat 3, kamer 2.225.

Steunpunt Studiefinanciering Maastricht

Het Steunpunt Studiefinanciering Maastricht is telefonisch bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 9.00-12.00 en van 14.00-16.00 uur (gratis) via tel. 06-4991122.

Vacatures

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van vacaturnummer op brief en envelop binnen 10 dagen richten aan de dienst Personele Zaken. Interne vacatures gelden alleen voor medewerkers in dienst van de RL en het AZM.

Interne vacature 073

Bij de vakgroep Pathologie bestaat een vacature voor een ANALIST (M/V). Taak: meewerken aan onderzoek naar de expressie van endocriene kenmerken in tumoren, zowel menselijke tumoren van het maag-darmkanaal als in proefdieren opgewekte tumoren van het pancreas. Bij dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van biochemische, immunochemische en immunohistochemische technieken, licht- en electronenmicroscopie.

weefselweek en dierexperimentele technieken. De te benoemen functionaris zal met name werken aan: 1. de productie van monoclonale en polyclonale antilichamen tegen peptidehormonen en tegen marker-moleculen, specifiek voor endocriene cellen en 2. immunohistochemische detectie van hormoonproductie in endocriene actieve hormonen. Vereist: HLO-biochemie, microbiologie, cytologie/histologie. Salaris: afhankelijk van opleiding en ervaring max. schaal 7.

Interne vacature 074

Binnen de vakgroep Sociale Psychiatrie is vacant de part-time functie (voor 30 maanden) van: DATA-ANALIST (M/V) (0.4 fte) ten behoeve van het Deelproject STEP (Sociale, Temporele en Epidemiologische aspecten van Psychopathologie). Deelprojectleider: M. de Vries. Taken ondermeer: - het systeembeheer van data-bestanden op verschillende locaties (communicatie, integratie, back-up, ...) op Macintosh computer; - data-controle, kleinere programma's schrijven; - routine data-analyses in samenwerking met multidisciplinair team. Functie-eisen: - opleiding op HBO-niveau, diploma VVS of diploma's in automatisering strekken tot aanbeveling; - ruimte voor creativiteit, samenwerking in overleg met academici. Salaris afhankelijk van opleiding en ervaring max. schaal 7. Inlichtingen: J. Scholte, vakgroep Sociale Psychiatrie, tst. 245/234.

STUVER: de **STU**dent**VER**zekering van **NBBS**. Juist voor studenten die denken dat ze nooit van hun fiets vallen.

Voor f 410,- per jaar (nog geen f 35,- per maand) je eigen ziektekostenverzekering, **incl. alternatieve geneeswijzen**.

Voor f 50,- per jaar heb je al een prima pakketverzekering (aansprakelijkheid en inboedel).

Stuur mij een STUVER-folder
 Naam _____
 Straat _____
 Postcode _____
 Stad _____

Opsturen naar NBBS, Postbus 360, 2300 AJ Leiden.

RL-Agenda

- 11-09 Inaugurale rede prof.dr. H. Crebolder, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.
- 12-09 Landelijke filosofiedag, Aula (J), 10.30-17 uur, info: tel. 887777, tst. 233.
- 17-09 Psychiatrisch colloquium, PMS Vijverdal, 20 uur, info: tel. 633444.
- 18-09 Promotie A. Tiebosch, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.
- 25-09 Promotie J. le Noble, Aula (J), 16 uur, info: tel. 888257/269.
- 28-09 Start tentoonstelling "Gedaref. een stad in de Sahel", (B) t/m 23-10; info: tel. 887777 tst. 219.

01-10 Congres "Om gezondheidsredenen geprolongerd", (J) 10-17 uur, info: tel. 887777, tst. 319.

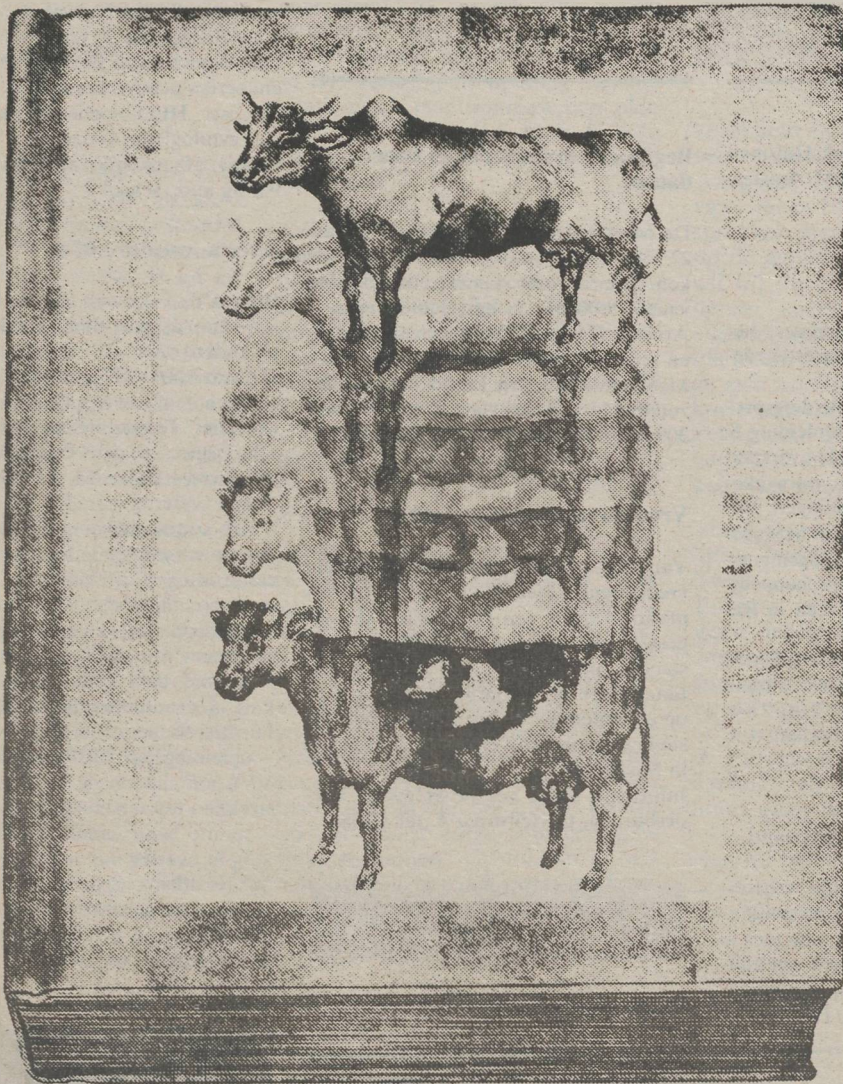
02-10 Huisartsgeneeskundig Onderzoek, (R) 10-18 uur, info: 882261/260.

06-10 Klinische Agora, Diabetes Mellitus, AZM, de Arc 18-20 uur, info: tel. 435590.

08-10 Nonsens in de visuele media, lezing door P. Galestin, Aula (J), 20 uur, info: tel. 887777, tst. 219.

08-10 Nonsensfilms en video Filmhuis Lumière, elke avond vanaf 20 uur doorlopende voorstelling t/m 14 oktober.

HOGERE MELKOPBRENGST VAN HEILIGE KOEIEN.

Dies de Jonge, beeldend kunstenaar te Rotterdam – ets(eigen druk) origineel formaat 60 X 80 cm.

Tien jaar geleden werd een zuivelfabriek van Hindustan Lever in India met sluiting bedreigd. De melktransport van de boerderijen uit het district was onvoldoende om de productie voort te zetten. In plaats van de vestiging te sluiten nam het management van de onderneming de beslissing om juist meer mensen en expertise aan te trekken. Door het opzetten van een aantal centra voor kunstmatige inseminatie nam de kwaliteit van de veestapel toe. Landbouwconsulenten werden aan dorpen toegewezen om de boeren te helpen en te adviseren. Hindustan Lever zag zich door deze investering van tijd en kennis beloofd met herstel van het zuivelbedrijf.

Al jarenlang zijn Unilevermaatschappijen in vele delen van de wereld actief. Deze dochterondernemingen – waarvan de medewerkers, ook de managers, grotendeels uit het land van vestiging afkomstig zijn – produceren goederen en diensten voor lokale markten. Een aantal van de maatschappijen is gevestigd in ontwikkelingslanden. Zonder voorbij te willen gaan aan de omvang en ingewikkeldheid van het derde wereldvraagstuk, durven we te zeggen dat de activiteiten van

een particuliere onderneming als Unilever voor de samenleving in die landen van belang zijn.

Eén van die belangen is gelegen in het overdragen van – soms eenvoudige, soms complexe – technologische kennis. Er bestaat geen vuistregel die het succes van deze overdracht garandeert. Factoren, als de beschikbare grondstoffen en de sociale en economische omstandigheden spelen een grote rol. Wederzijds vertrouwen en begrip zijn echter onmisbaar. Het moet steeds duidelijk zijn dat het om meer gaat dan een eenvoudige overdracht van technische gegevens.

Literatuur

Voor belangstellenden zijn de volgende uitgaven kosteloos verkrijgbaar:

- Unilever en ontwikkelingslanden
 - The Etah Development Programme
 - The role of Science and Technology in developing countries
 - Facetten van Unilever
- Aanvragen kunnen ongefrankeerd worden toegezonden aan Unilever N.V., afdeling Externe Betrekkingen, S2, antwoordnummer 74, 3000 VB Rotterdam.

UNILEVER,
JE RAAKT ER NIET OP UITGESTUDEERD.

STUDENTEN ZIJN ALTIJD ZÉÉR ZELF-VERZEKERD

Althans bij hun eigen SSGZ. Een instelling van en voor studenten, zonder winstdoelmerk en dat scheelt. Bij de SSGZ kun je je prima verzekeren voor een studentenprijs. Neem het Zekerheidspakket: de onmisbare ongeval- en aansprakelijkheidsverzekering. Aan te vullen met een brand- en inbraakverzekering als je niet meer bij je ouders woont. Kies voor zelfverzekerdheid als je geen risico's wilt nemen. Bel of schrijf ons of vraag de folder bij je onderwijsinstelling.

PS. SSGZ heeft ook de ideale ziektekostenverzekering voor studenten: uitgebreide dekking, laag eigen risico, soepel acceptatiebeleid. En ook hier is de premie laag!

STUUR MIJ INFORMATIE OVER DE SSGZ

Naam _____

Straat _____

Postcode/Plaats _____

Hij/zij studeert aan een HBO/MBO/WO-instelling.
In envelop sturen aan SSGZ. Antwoordnummer 10070
2200 VB Noordwijk. Geén postzegel plakken.

om **Studenten hebben hun eigen verzekering: SSGZ.**

MET HET SSGZ ZEKERHEIDSPAKKET

ECONOMIE
GENEESKUNDE
GEZONDHEIDS-
WETENSCHAPPEN
RECHTEN ...

DE BOEKEN
BIJ BERGMANS

BOEKHANDEL
Bergmans

NIEUWSTRAAT 9, 6211 CR MAASTRICHT, TEL.: 210825

RL in de media

Onderstaande knipsels liggen ter inzage in de bibliotheeklocaties Bonnefanten, Randwijck en AZM/BMC en het studievereniging Nieuwenhof.

DL = De Limburger, LD = Limburgs Dagblad, VK = Volkskrant.

Hoge opkomst studenten op "Introductie" (DL 27-8) en "Introductie" (LD 27-8).

Bureau Inkom constateert een duidelijk hogere opkomst dan de afgelopen jaren.

Presentatie rond "rechten van ouderen" (DL 29-8).

Studenten massaal op zoek naar kamer" (DL 29-8) en "Veel studenten nog zonder kamer" (LD 29-8).

Universiteit moet zich meer opstellen als onderneming" (VK 4-9).

Conclusie uit het rapport "Naar een ondernemende universiteit" dat donderdag in Den Haag werd gepresenteerd.

De organisatie van de universiteiten is niet of nauwelijks toegesneden op de wensen van de tijd, vindt de werkgroep van deskundigen die dit rapport heeft samengesteld.

"Droog brood vaak toekomstperspectief student" (NRC-Handelsblad 3-9).

Interview met McKinsey-topman Gellens over de kwaliteit van de universiteit en de slag om de student.

RL scoort het hoogst" (DL 7-9) en "Universiteit van Limburg produktief" (LD 7-9).

De RL blijkt v.w.b. de productie van wetenschappelijk werk veel hoger te scoren dan andere universiteiten.

De metamorfose van Maastricht" (NRC-Handelsblad 5-9).

Amerikanen en Japanners beginnen Maastricht te ontdekken en de bestuurders zien een glorieuze toekomst.

Sport

Afhalen sportkaarten

Vanaf 7 september kunnen studenten bij de Studentenadministratie (kamer 1, Jezuïetenklooster) sportkaarten afhalen.

Bewegen op muziek

Op het programma-overzicht staat op dinsdag het eerste uur "Bewegen op muziek" niet vermeld, wel in het vademecum LV&S; dus toevoegen: dinsdag "Bewegen op muziek" van 17.30-18.30 uur, Vijverdal.

Interne volleybalcompetitie

Inschrijven voor de interne volleybalcompetitie kan nog met betaling bij bureau LV&S of tijdens de trainingen op woensdag en/of donderdag in sportcentrum Keer.

Nachttoernooi volleybal

Op 7 oktober vanaf 22.00 uur tot 8 oktober 05.00 uur draait het nachttoernooi volleybal in sportcentrum Keer.

Inschrijven à f 10,- per persoon voor een exclusief ontbijt en een persoonlijke herinnering bij bureau LV&S of tijdens de trainingen.

Openingstijden secretariaat LV&S

De openingstijden van het secretariaat LV&S zijn als volgt: maandagmiddag, dinsdag, woensdag en donderdag de gehele dag.
Dus: maandagochtend en vrijdag de gehele dag gesloten!

Rectificatie

Helaas is in het vademecum LV&S een verkeerde naam gezet en wel die van de docente Yoga. Haar juiste naam is Gerrie Stroom.

Softbalinstuif

Deze tak van sport staat niet vermeld in het programma-overzicht, maar wel in het vademecum LV&S. Voeg toe: softbalinstuif o.l.v. K. Hohmann, Vijverdal, donderdag 1 oktober buiten.
Tijden: 18.45-19.45 uur beginners en 19.45-20.45 uur gevorderden.
Maandag: 18.45-20.45 uur.

Tennistoernooi RL Outdoor

Zaterdag 3 oktober wordt weer het jaarlijkse tennistoernooi outdoor gehouden, tenniscentrum Dousberg.
Diegenen die interesse hebben kunnen zich inschrijven bij bureau LV&S.

Geneeskunde

Algemeen

Doctoraaluitreiking, en dan....

Op donderdag 17 september wordt, na afloop van de uitreiking van de doctoraalgetuigschriften, door het Ko-beraad de mogelijkheid geboden om in het Kruithuis een drankje te nuttigen. Al diegenen die het doctoraalgetuigschrift in ontvangst hebben mogen nemen, zijn met hun familie en bekenden van harte welkom.
Het Kruithuis zal voor deze gelegenheid geopend zijn tot half vijf.
Info: Ko-beraad: Jacqueline Tonnaer, tel. 253004.

Vacature student-adviseur

Binnen het faculteitsbestuur FdG bestaat een vacature voor een tweede student-adviseur.

Taken:
- volgen van de wekelijkse bestuursvergaderingen op dinsdagochtend;
- voorbereiden op de vergadering samen met de gehele studentenfractie;
- volgen van de faculteitsraadvergaderingen.

Eisen: de studentenfractie zoekt iemand die de beleidstukken kritisch leest, bereid is tot samenwerking, enig inzicht heeft in de universitaire en facultaire bestuursorganisatie en een visie heeft op het tot nu toe gevoerde beleid.

Tegenover deze taken en "eisen" staat een beloning met een 0.2 fte student-assistentenschap.

Geïnteresseerden kunnen met de huidige student-adviseur bellen: Eric van Rijswijk, tel. 211695 of schrijven naar bureau FdG t.a.v. Eric van Rijswijk, Jezuïetenklooster. Voor informatie zie bovenstaand telefoonnummer.

Psychiatrisch colloquium

Op donderdag 17 september om 20.00 uur in het Posjet (Psycho-medisch streekcentrum Vijverdal, Vijverdalseweg 1): Psychiatrisch colloquium "Paniekstoornis; herkenning en behandeling".
Practische aspecten, vernieuwde diagnostiek en behandelingsstrategieën van een evident therapietoegankelijk, miskend, veel voorkomend, invaliderend psychiatrisch syndroom.
Gepresenteerd door drs. J. Engels, arts-assistent psychiatrie.

Onderwijs

Vacatures

Het secretariaat Rollen en Functies maakt de vakgroepen erop attent dat er op dit moment vacatures zijn in een aantal blokplanningsgroepen en in de voortgangstoetsbeoordelingscommissie. De secretariaten van de vakgroepen hebben onlangs een brief ontvangen waarin informatie wordt gegeven over deze vacatures. Solliciteren is mogelijk tot vrijdag 25 september.

Stageboeken 87/88

Voor de studenten van de cursusjaren 5 en 6 liggen, vanaf 24 augustus, aan de onderwijsinformatiebalie (kamer 0.25 Jezuïetenklooster) gereed de stageboeken behorend bij de co-schappen voor de cursusjaren 5 en 6. De stageboeken dienen persoonlijk afgehaald te worden. De onderwijsinformatiebalie is geopend op werkdagen tussen 11.30 en 12.30 uur (met uitzondering van de onderwijsvrije dagen).
Iedere co-assistent dient voor de aanvang van de stage in bezit te zijn van het stageboek.

Auteursrechten op literatuurboeken

Op grond van een gerechtelijke uitspraak zijn de universiteiten in Nederland verplicht gesteld auteursrechten te betalen over universitaire compilatiewerken, zoals readers en literatuurboeken.
Deze extra kosten voor de productie van literatuurboeken zijn van invloed op de aanschafprijs, waardoor de literatuurboeken duurder zijn geworden dan tot nu toe gebruikelijk.

Literatuurboeken

Voor de eerste blokken van dit academisch jaar zijn verkrijgbaar aan de Verkoopbalie (begane grond, Jezuïetenklooster) ten behoeve van:
- jaar 1: literatuurboek 1.1 "Studeren aan de RL"; boeknr. 723, prijs f 10,25.
- jaar 2: literatuurboek 2.1 "Embryo en foetus"; boeknr. 724, prijs f 11,45.
- jaar 3: literatuurboek 3.1 "Koorts, infecties en ontstekingen"; boeknr. 732, prijs f 11,75.

Voortgangstoets FdG

De eerstvolgende, voor alle studenten geneeskunde verplichte, voortgangs-

Le Vigneron
Bistrot à Vin

Havenstraat 19
6211 GJ Maastricht
tel. 043-213364

Keuken:
17.00-24.00

Gesloten: zondag, maandag en feestdagen.

Keuze uit 10 rode en 7 witte wijnen per glas vanaf f 3,50.

8 t/m 12 september
MENU À f 25,-

Zéér verfijnde pâté van gevogeltelevers met rozijnen en groene pepers

☆☆☆

Bout van jong tam konijn met mosterdsaus

☆☆☆

Gepocheerd eiwit met noten gecaramelliseerd

15 t/m 19 september
MENU À f 25,-

Schelvis in saliebوتر

☆☆☆

Lamsschouder, met kruiden gevuld

☆☆☆

Citroenmousse met frambozensaus

DE GROENE STAAT NU ECHT ROOD

De Groene Amsterdammer, Nederlands oudste opinieweekblad, zit in de rode cijfers. Het geld is op, het einde is in zicht.

Er is alom lof voor ons niveau en onze journalistieke aanpak. Maar van complimenten kunnen wij niet leven.

Daarom doet De Groene een dringend beroep op u. Help ons nu. Straks hoeft het niet meer.

Drieduizend abonnees zijn voldoende om het links-libertaire, eigenzinnige geluid in het nationale mediapakket te behouden.

Neem meteen een abonnement. Dan krijgt u De Groene de rest van het jaar voor f 25,- in de bus.

3000 ABONNEES HELPEN DE GROENE ER WEER BOVENOP

BON Noteer mij als nieuwe abonnee.

Groene

Naam: _____
Adres: _____
Postcode: _____ Plaats: _____
Postgironr: _____
Handtekening: _____

Ik krijg De Groene de rest van het jaar voor f 25,- en wil dan een
 kwartaalabonnement (f 34,-),
 halfjaarabonnement (f 65,-),
 jaarabonnement (f 125,-).

Invullen en uitknippen en in open envelop sturen: De Groene Amsterdammer, Antwoordnummer 26, 1000 PA Amsterdam. Of bel (gratis): 06-022 42 22. (tot 20.30 uur - ook in het weekend)

toets wordt afgenomen op woensdag 16 september vanaf exact 9.00 tot uiterlijk 13.00 uur. De zalen zijn open vanaf 8.45 uur.

Om de toets op tijd te laten beginnen dient iedereen om 8.55 uur op de voor hem/haar gereserveerde plaats te zitten. De deuren worden om 8.55 uur gesloten.

Bij deze voortgangstoets wordt weer gebruik gemaakt van optisch leesbare antwoordformulieren, die ingevuld dienen te worden met een HB-potlood (meebrengen s.v.p.)

De verdeling van de studenten over de 3 locaties waar de toetsen in Maastricht worden afgenomen is als volgt:

Let op: Studenten met reg.num. M85... zijn over de drie hallen verdeeld.

- Sporthal Daalhof, Goudenweg (bij Keurmeestersdreef, Alesiahof) worden verwacht: eerstejaars studenten met registratienummers vanaf M87.001 enz. en oudere jaars (vanaf M81.001, M80.001, M79.001 enz.) alsmede de studenten met reg.num. M85.141 t/m M85.199.

- Sporthal de Geusselt (nabij MVV-station): studenten met reg.num. vanaf M82.001 enz., vanaf M86.001 enz. en de studenten met reg.num. M85.078 t/m M85.140.

- Sporthal de Heeg (Roserije): studenten met reg.num. vanaf M83.001 enz. en M84.001 en de studenten met reg.num. M85.001 t/m M85.077.

Voor nadere informatie betreffende het reglement van orde wordt verwezen naar de informatie over het onderwijsprogramma 87/88 in de facultaire studiegids.

zoeksmateriaal in verband met het Collaborating Centre en het verzamelen van relevante gegevens hieromtrent.

Vereisten:

- administratieve ervaring met onderzoekswerkzaamheden;

- ervaring in het werken met een (personal) computer en met statistische programma's.

Voor bijzonderheden (ook werktijden en salariering) bellen: tel. 215423 (van 8.30-17.00 uur).

legezaal: college economie en vragen-uur.

Proeftoets

Woensdag 23 september: proeftoets eerstejaars studenten in de collegezaal.

Boekhandel

DE TRIBUNE

Kapoenstraat 8

6211 KW Maastricht

Telefoon (043) 251978

literatuur
en politiek

Gezondheids- wetenschappen

Onderwijs

Vacature studentlid

Binnen de Curriculumplanningsgroep Beleid en Beheer (Faculteit der Gezondheidswetenschappen) is plaats vrij voor een studentlid.

Bij voorkeur tweede jaars met de afstudeerrichting Beleid en Beheer.

Belangstellenden kunnen informatie krijgen bij J. Penning, tel. 622380 of via postvakje 4e jaars.

Rechtsgeleerdheid

Onderwijs

College Economie en vragenuur

Woensdag 16 september 14.00 uur in de collegezaal: college economie en vragenuur door G. Woltjer.

Nogmaals college economie

Dinsdag 22 september 8.30 uur in de col-

MOVIEBOX GRATIS

bij huur 3 videofilms
geldig maandag t/m vrijdag

Betere videofilms - alle toptitels

VIDEOTHEEK NEW YORK

St. Pieterstraat 56, Maastricht
Slechts 100 m van stadsbibliotheek

Ook dit jaar zijn we weer iedere **zondag** open van 10.00-14.00 uur. Uw bestelde vlaaien worden op zondag **vers** gebakken.

Wij maken de vlaaien in diverse smaken en grootten, ook in de kleine maat voor de kamer-bewoners die zich eens lekker willen trakteren.

Stationsstraat 5
6221 BM Maastricht
Tel. 214550

Open: zondag van 10.00-14.00 uur, maandag van 8.00-18.00 uur, dinsdag gesloten, overige werkdagen van 8.00-18.00 uur.

Studentenhuis „In de Fortuyn”

Boschstraat 97, links van de St. Matthiaskerk

☆ Aldaar zijn gevestigd het **RK Studentenpastoraat Maastricht** en de **RK Studentenvereniging Servatius**.
Telefoon 043-211126. Secretariaat open: 9.30-12.30 uur.

☆ In het studentenhuis zijn ingericht: een grote **conversatiezaal** met o.a. bar, TV en piano, een ruime **leeszaal-bibliotheek** (ook open voor vrije studie), een **kapel** voor meditatie en kleinere **ruimten** voor gespreksgroepen.

☆ Het studentenhuis biedt graag gastvrijheid dagelijks van 9.30-12.30 uur en na afspraak ook de rest van de dag.

☆ Welkom zijn de studenten van Universiteit en alle H.B.O.-instellingen, ongeacht hun levensovertuiging.

☆ Elke zondagmorgen om 10.30 uur en donderdagavond om 19.30 uur is er een **Eucharistieviering** voor studenten. De studentenpastor is de gehele week bereikbaar voor persoonlijke gesprekken.

**Het Studentenhuis „In de Fortuyn”
is een open huis.**

Onderzoek

Onderzoeksassistent gezocht

Voor het project Ziektebegeleiding/WHO-Collaborating Centre "Training and Research in Self-Care" wordt een onderzoeksassistent gezocht.

Taak:

- administratief verzorgen van onderzoeksmateriaal (vragenlijsten, interviewmateriaal);
- organiseren van data-verzameling en data-verwerking;
- inventariseren van zelfzorg-onder-

Boekhandel Leiter-Nypels

DE MAASTRICHTSE
UNIVERSITEITS-BOEKHANDEL

Wolfstraat 12
6211 GN Maastricht

tel. (043) 252666*
telex 56173 leiny nl.

cultuur

Samengesteld door Lucia Geurts en Paul Pinxten

Pastel van Garouste, tot 30 oktober te zien in galerie Wanda Reiff.

Galleries

Beelden en schilderijen van Marco Jurrien zijn tot 12 oktober te zien in galerie Schuwirth & van Noorden, Rechtstraat 64, Maastricht. In het Venlose Museum Van Bommel van Dam staan beelden van 24 internationaal bekende schilders (o.a. Adamski, Baselitz, Chia, Dahn, Dokoupil, Lupertz, Paladino, Penck en Schmalix). Van dezelfde kunstenaars zijn werken op papier bij galerie Wanda Reiff, Rechtstraat, Maastricht. De exposities van beelden en werken op papier lopen van 13 september tot 30 oktober.

De Perroen Galerie aan het Vrijthof start 13 september het seizoen met "...reisnotities", een expositie met werk van BPW Leenen, Harry v.d. Aart, Sjaak Janssen, Tietzia Eggen, Ton Franssen, Leni Peltzer, Rolf Weijburg en Erik J. de Jong. Zoals de doorsnee reiziger een avondje dia's kijken organiseert, zo kun je bij Perroen Galerie terecht om te zien welke indrukken deze kunstenaars hebben opgedaan tijdens hun omzwervingen.

Macbeth

Volgens het Belgische toneelgezelschap "De witte kraai" is Shakespeare's Macbeth een grafschrift voor de mens, zijn held slachtoffer en beul. De Maastrichtse schouwburg opent het seizoen met een voorstelling van deze tragedie door "De witte kraai" op donderdag 17 september. Het stuk is geregisseerd door Ivo van Hove. De belangrijkste rollen worden vertolkt door Lucas Vandervorst, Bob de Moor, Bart Slegers, Chris Nietveld en Johan van Assche.

King Lear

Nog een keer Shakespeare: in de Heerlense schouwburg brengt de Japanse theatergroep Super Ichiza op dinsdag 15 september 'King Lear'. Zestien acteurs en musici

hebben van deze gouwe ouwe een modern theaterstuk op hard-rock-muziek gemaakt. Al eerder trok Super Ichiza met een bijzondere versie van Mac Beth twee weken lang volle zalen.

Haagse hoorn

Zondag 13 september geeft het Haags Hoorn Trio om 12 uur een koffieconcert in de stadsschouwburg in Heerlen. Er zullen werken van o.a. Brahms, Hoecklin en Van Beethoven worden uitgevoerd. Het trio bestaat sinds 1985 uit Mireille van der Wart (viool), Christiaan Boers (hoorn) en Jaap Kooi (piano). Voor een dergelijke bezetting blijkt een groot repertoire te bestaan dat een tijdsbestek van drie eeuwen omvat.

Film

Vorige week zorgden we voor enig misverstand omtrent de draaidagen van 'Prich up your ears'. Daarom nog een keer goed. De film is in het filmhuis te zien tot en met 16 september om 20 uur in zaal 1 en van 17 t/m 23 september om 22.15 uur. Liefhebbers van Goethe-melancholiek kunnen vanaf 17 september meelijden met de jonge Werther. De jonge Spaanse cineaste Pilar Miló maakte van Werther een Spaanse leraar Grieks. Hij geeft bijles aan een jongetje dat na de zelfmoord van zijn vriendje in zichzelf zit opgesloten. Tussen hem en Carlotta, de moeder van het jongetje, ontstaat een gepassioneerde noodlottige liefde. Sobere kleuren en onderkoeld acteren vormen een contrast met de bijna melodramatische Weltschmerz. Muziek van Massenet's Werther-opera ondersteunt de film. Kinderfilmhuis Zoem zorgt elke zondag om 14 uur voor een betaalbaar jeugdprogramma. Aanstane zondag, 13 september, wordt 'Achtervolg op de rivier' van de Duitse Arend Agthe vertoond. Johanna mag met haar neef en vriendjes op een boottochtje om een nieuwe ver-

binding te vinden met de zee. Als Opa zijn bootje mist, zet hij de achtervolgving in. De film is Nederlands ondertiteld en geschikt voor kinderen van 8 tot 12 jaar.

Gedaref

Gedaref, een stad in Oost-Soedan, is het onderwerp van een door Studium Generale georganiseerde tentoonstelling over het bestaan in een door droogte geteisterd gebied. Zes Nederlandse studenten hebben op verzoek van het gemeentebestuur een onderzoek gedaan ter voorbereiding van enkele ontwikkelingsprojecten in Gedaref. Op panelen, in de gangen van de universiteitsbibliotheek in het Bonnefantencomplex, wordt een beeld geschetst van het bestaan in de Sahel. Het ontwikkelingsproject is in het kader van het VN-jaar voor de daklozen. Van 28 september tot 23 oktober is "Gedaref, een stad in de Sahel" te zien. Voor meer info over daklozen kan men ook terecht in het Martinushuis, Wyckerbrugstraat, Maastricht. Hier is een tentoonstelling ingericht over de daklozen in Thailand. Op het binnenplein is een heuse krottenwijk gebouwd. In de Habitatweek, 28 september tot 4 oktober, is de tentoonstelling te bezoeken.

Haydn in Hoensbroek

Het solistenensemble Consorcio Manuel Garcia, genoemd naar de Spaanse zangpedagoog Manuel Garcia jr., geeft op de dag dat Johann Michael Haydn exact 250 jaar geleden geboren werd, zondag 13 september, een concert in de groene kamer van Kasteel Hoensbroek. Naast composities van Haydn worden ook werken van zijn leraar, leerlingen en muziekvrienden uitgevoerd. Omdat er slechts 80 plaatsen voorhanden zijn, doet men er goed aan te reserveren, tel. 045-211182. Het concert begint om 16 uur.

Hans Dorrestijn

Literair café Satyricon in de Bernardusstraat presenteert dinsdag 15 september in samenwerking met boekhandel Leiter-Nypels een avond met Hans Dorrestijn. Dorrestijn schreef onder meer teksten voor Donquishocking, Adele Bloemendaal, Joost Prinsen, Jenny Arean en De Statenmaker-op-zee-show. Zelf realiseerde hij verschillende theatershows, liederenbundels, kinderboeken, verhalenbundels en langspeelplaten. Titels als 'De bloeddorstige badmeester en andere griezels voor kinderen', 'Met dichtgenepen keel', 'Het Anti-Hondenboek' geven al aan dat Dorrestijns humor eigenzinnig is. "Ik ben nu een echte humorist geworden: het lachen is mij vergaan," heeft hij zich eens laten ontvallen. Wekelijks is hij elke vrijdag te beluisteren in het VPRO radiopro-

gramma DPA. Dorrestijns Pers Agentschap. Deze omroep heeft enkele weken geleden zijn LP 'De-pressie', liederen uit zijn laatste theaterprogramma, uitgebracht. In Satyricon zal hij zijn solo-programma 'Lieder van Wanhooop en Ongeloof' brengen.

Monumenten Dag

Zaterdag 12 september is het Monumenten Dag. Dan kan men gratis terecht in al die monumenten waarvan men doorgaans alleen maar de buitenkant kent, zoals Chateau Neercanne, het Stadhuis en een stoombierbrouwerij in de Wijkergrachtstraat. De VVV Maastricht in het Dinghuis aan de Grote Staat heeft een aanbevolen wandelroute uitgegeven.

AGENDA

Muziek

Eurofestival Religieuze Muziek, zie eigen programma.

Toneel

Alles is drama, "Een bruid in de morgen", H. Claus. CCV, Herbenusstraat 89, 17.18 en 19 sept. 20.00 uur.
King Lear, Toneel van Shakespears op hard rock muziek. Super Ichizagroep (Japan), 15 sept. 20.00 uur.
Stadsschouwburg Heerlen
Macbeth, Tragedie van Shakespears, door De Witte Kraai, 17 sept. 20.00 uur, Stadsschouwburg Maastricht.

Diversen

Compagnie Limburg, Symphonie in 4, 12 sept. 20.00 uur, Stadsschouwburg Heerlen.

Exposities

Bonnefantenmuseum, Keuze Sphinx aardewerk en een vaste collectie aanwinsten oude Italiaanse schilderijen, Zuidnederlandse schilderijen, Maastrichtse beelden, archeologie, moderne kunst. Vanaf 6 september: Marcel Broodthaers, "l'entree de l'exposition" en "fotografie Zuid-Limburg 1961-1970". Frank Mandersloot, recent werk en Ger Boosten, monotypes, di t/m vrij 10-17, za/zo 11-17 uur
Generaalshuis, Vertalen = verkleiden. Tentoonstelling van boeken en poppen in vele talen uit vele landen. Pablo Rueda Lara (keramiek), ma 13-16 uur, di t/m za 11-16 uur.

Filmhuis Lumière, Chris Ripken (schilderijen).
Etalage-galerie Expo-Janssen, Rechtstraat 80, Toussaint Essers (12-tal monotypes, opgebouwd uit verschillende kleurlagen, op rijstpapier).
Etalage-galerie Facetten, Jodenstraat 22, Dag en nacht (t/m 20 september).
Galerie Fah, Brusselsestraat 80, do t/m za 13-17 uur.

Zomerexpositie met werk van o.a. Dali, M. v.d. Heyden, Jan Montijn, Felix Wijs.

Het Bassin, Bogaardenstraat 406, Art Work Belgium, werk van vier Belgische kunstenaars (vanaf 6 sept.), wo t/m zo 13.00-17.00 uur.

Galerie Dis, Tafelstraat 28, Willem Heesen (glas), wo t/m zo 13.00-18.00 uur.

Gouvernementsgebouw, Hoge Weerd 10, Expositie Monumentenzorg in Limburg.
Galerie Signature, Nathalie van den Eerenbeemt (schilderijen en aquarellen). Vanaf 6 september, wo t/m vrij 11.00-18.00 uur.

Galerie Hof van Oansel, Haagstraat 5 Schimmert. Sam Prabir Singh, do t/m zo 14.00-17.00 uur.

Fotografie 68, Kasteel Hoensbroek, Philippe Moroux (zwart-wit fotografie), ma t/m vrij van 10-12 en 13.30-17 uur.
De Kijkdoos, Heerlen, Dirkje Kuik (tekeningen en etsen), ma t/m vrij 10-15 uur.

Films

Lumière, Bogaardenstraat 406
Prick up your ears, S. Frears, 20.00 uur, (t/m 30 sept.)
The Hornthief, T. Zhuangzhuang, 21.00 uur (t/m 16 sept.)
Wiseblood, J. Huston, 22.00 uur (10 t/m 13 sept.)
Kwaidan, Kobayashi, 22.00 uur (14 t/m 16 sept.)

Mabi B.V., Kleine Gracht 24a
Blind Date, dag. 2.30 en 8.30, za/zo 6.15 uur.
Mannequin, dag. 2.30 en 9.00 uur, za/zo 6.30 uur.
Extremities, dag. 2.30 en 9.00 uur, za/zo 6.30 en 9.00, wo 9.00 uur.
The living daylights-James Bond, dag. 2.30 en 9.00 uur, za en zo 6.15 uur.

Cinema Palace, Wijker Brugstraat
The secret of my success, dag. 7.00 en 9.30 uur, za en zo ook 2.00 en 4.30 uur.
The morning after, dag. 7.00 en 9.30 uur, za/zo ook om 4.30 uur.
Extreme Prejudice, dag. 7.00 en 9.30, za/zo ook 2.00 en 4.30 uur.

Ciné-K, St. Bernardusstraat 13
The name of the rose, dag. 20.00 en 22.30 uur.

roman

Er zijn weer een paar honderd nieuwe lezertjes bijgekomen, deze jaargang. Ik zal jullie even rondleiden door Observant, van achter naar voren, want zo bladert de gemiddelde studente door de trots van onze universitaire pers. Goed, hierzo sta ik dus, met mijn column die 'Roman' heet. Reacties op mijn flauwe gezeik zijn zéér welkom (briefje per interne post naar Observant), want anders weet ik natuurlijk niet of ik wel voldoende shockeer.

De vraag is natuurlijk 'waarom heet het hier Roman?' Dat vraag ik mijzelf soms ook wel eens af, maar eigenlijk draait het om het volgende: ik ben al twee jaar bezig met een heuse Roman. Nu zegt iedereen die mij een béetje kent al diezelfde twee jaar: jij bent beter op de korte baan dan op de marathon. Die Roman komt niet af, jongens en meisjes, dat kan ik je al wel verklappen. Wat ik wél de hele tijd klaarspeel is het schrijven van prologen en epilogen, en de produktie van mooie beginnen en einden van hoofdstukken. Nu zijn daarmee óók al hele boeken volgeschreven ('De Twintig Meest Aangrijpende Slotlinea's Uit De Bekentenis-Literatuur', 'De Achthonderdduizend Meest Voorkomende Zinnen Uit De Bouquet-Reeks'), dus daarmee kom ik er niet, wil ik nog 's een leuk boekje schrijven.

Afijn, het slot van het liedje is, dat jullie mogen meegenieten van mijn frustraties over het schrijven ('Een goede schrijfster heeft af en toe gewoon een lekker shot met depressiva nodig!') beweerde mijn vriendin gisteren nog), en van die on-affe hoofdstukken en epi- en prologen.

Het is overigens wél verplicht om mijn columns leuk te vinden, hoor je, want anders gaat de directie van Observant vervelend doen, en kom ik binnen de kortste keren in het Geestelijke Gezondheids-circuit terecht. Dat zouden jullie mij toch niet willen aandoen, wel?

Even verder met de rondleiding: op de vorige pagina's staat het beetje cultuur dat er in deze contreien nog te vinden is: uitscheuren die pagina, en op het toilet hangen (opstaan voor spetter!). Daarvoor staan de Mededelingen. Er zijn myriaden studenten die Observant alleen maar vastpakken om mededelingen tot zich te nemen. Wij mogen daarom aannemen dat deze rubriek van belang is. Leuker is nog om zélf een mededeling in te sturen (zeg maar "De A.K. (Anonieme Kleptomanen) vergaderen voortaan iedere vrijdag om elf uur op de afdeling Schrijfwaren van de grootgrutter Vroom & Dreesmann"), hoewel je daarmee ook verwezen kunt worden naar de rubriek 'Paarljes', de op-drie-na meestgelezen Observant-rubriek. Vergeet als je op pagina twee bent, voor die Paarljes, ook niet de Ingezonden Brieven te lezen. Van groot belang! En opnieuw: schrijf ook zelf eens ("Geachte Redactie, Wat professor X. vanmorgen op het -volgens mij in mijn naïviteit volgens de Basisfilosofie verboden geachte- college beweerde over het voortplantingsgedrag van de Zuid-Limburgse vlaai lijkt mij aperte nonsens! Gelieve hier spoedig aandacht aan te besteden, Hoogachtend, M87189").

U vraagt waar mijn Roman eigenlijk over gaat? De Liefde, waarover anders?

Eva

Creche Juliana in de jaren 1925-1927. De Zusters 'Onder de Bogen' werkten er vanaf 1917. In 1915 nog had pastoor-deken Menten hulp medewerking verhinderd, omdat de creche op niet-confessionele grondslag was gebaseerd en men weigerde om een geestelijk adviseur in huis te halen. Twee jaar later was er blijkbaar een compromis gevonden. (foto gemeentearchief)

HOOGBRUGSTRAAT 72

Dat het Maastrichtse gemeentearchief geen plek is waar de stofnesten zich ophopen, wordt geïllustreerd door de onlangs verschenen bundel opstellen 'bonne et servante' over de onbekende geschiedenis van de Maastrichtse vrouw. Dit toch uiterst trendgevoelig onderwerp werd door de -meest mannelijke- werknemers van het archief (en enkele bevriende buitenstaanders) uitgespit om als verrassing te presenteren aan twee lustrum-vierende vrouwelijke collega's. Toen de verrassing nogal geslaagd bleek interesseerde men een uitgever in het 'witte-plekken' onderzoek en de historie van het heldhaftige krijgsverleden van de stad Maastricht vindt zo een definitieve tegenhanger in verhalen van alledaagse realiteit.

In het boekje passeert een prentenkabinet van bescheidenheid de revu. We volgen de bewoonsters van het conventje in de Ridderstraat (arme, oude, roomskatholieke vrouwen) met evenveel genoegen als de 'dames' uit het 'gemeen' huis in de Raamstraat en de 'ambulante meisjes' die in het Boschstraatkwartier hun diensten aanboden aan de vele in de stad gelegeerde militairen. We lezen over het ongeluk van de weduwe Kellings, de bekering van

Maastrichtse raad zich voor het eerst uitspreken over de toelating van een vrouwelijke leerling tot het gymnasium. De rector van deze instelling was fel gekant tegen de openstelling, die de school in diskrediet zou brengen. Met name het gezamenlijk onderricht van jongens en meisjes in de Natuurlijke Historie leek hem een bijzonder onkies zaak. Ook de gemeenteraad meende dat een positief advies over toelating zou indruisen tegen de zedelijkheid van de Maastrichtse bevolking en daarmee was voorlopig het laatste woord gezegd. In 1903 - Maastricht was toen zo ongeveer het laatste Nederlandse bolwerk van verzet tegen de toelating van meisjes tot het middelbaar onderwijs - bereikte een nieuw verzoek de raad. Ditmaal bedacht het schoolbestuur dat het onderwijs op de H.B.S. 'voor de geestelijke vermogens van meisjes in het algemeen niet geschikt' zou zijn. Bovendien zou het ruwe en plaagzieke karakter van de Limburgse adolescent afbreuk doen aan 'de eerbied, het zwakkere geslacht verschuldigd.' De ontmoeting van school met het behaagzieke en coquette meisje zou wel eens 'intieme betrekkingen buiten de inrichting' ten gevolge kunnen hebben. De gemeenteraad ging ditmaal niet overstag voor het huichelachtige gebazel. Men was boos over de slechte Limburg-promotion die het gevolg zou zijn van de kritiek op het karakter van de Limburgse jongeling. Bovendien had een enquête uitgewezen dat scholen met een gemengd karakter juist een gunstige invloed hadden op mannelijke leerlingen en dat meisjes betere schoolprestaties leverden dan jongens. Ook meenden enige geëmancipeerde raadsleden dat in een veranderende maatschappij meisjes zelf de kost moesten kunnen verdienen. Een krappe raadsmeerderheid besliste dat de deuren van de middelbare scholen zich voor meisjes moesten openen. De confessionele leden stemden tegen. Een hunner, Ruijs de Beerenbrouck, toonde visie toen hij zich cynisch afvroeg of de gemeente Maastricht dan in alle vormen van onderwijs voor vrouwen moest voorzien, zelfs universitair. In 1904 slaagde Marie Iserief als eerste Maastrichtse voor het eindexamen H.B.S. en in 1920 had Maastricht zowaar een feministische primeur toen Antje Cornelia Wynandts-Louis het eerste vrouwelijke raadslid van Maastricht in Nederland werd.

De veranderende tijden weerspiegelen zich eveneens in de zorg om goede kinderopvang. In 1913 werd crèche Juliana geopend, die volgens tegenstanders het werken van gehuwde vrouwen zou stimuleren en daardoor het gezinsleven nadelig zou beïnvloeden en volgens voorstanders 'een noodzakelijk kwaad' was, omdat elke kans moest worden aangegrepen om een kind te redden. De crèche voorzag in een grote behoefte, de capaciteit werd snel uitgebreid en vandaag bestaat dit kinderdagverblijf, inmiddels gevestigd aan de Grote Looiersstraat, nog steeds.

bericht uit Maastricht

blinde Stijn en de overgang van zuster Rosa naar de Hervormde Gemeente. Geloof en goede zeden spelen een onvermijdelijke rol in het leven van elk 'mooswief'.

Het leven van Sannemie, die in 1808 in het huwelijk trad met de Maastrichtse koopman Rouffaer, verplaatst ons in een oer-Hollandse serie getiteld 'Hoogbrugstraat 72'. Elf kinderen, achttien werkmeiden, zeventien keukenmeiden en veertien knechts figuren in de vijftien afleveringen (jaren) van ons vervolghoofdstuk. Meeslepende drama's houden de spanning vast: het ontslag van Anna Maria vanwege haar onverdraagzaam humeur en valse inborst en dat van Lambert wegens onbekwaamheid en diefstal van een zilveren lepel; het wekenlange zoeken naar een min met 'genoegzaam' doet ons vrezen voor het welzijn van kleine Jantje. Maar er zijn ook gelukkiger momenten, zoals de theevisitatie waarop vlaai, taartjes of bitterkoekjes worden geserveerd, het bezoek aan concert of comédie en de zomerse gezinswandelingen naar omliggende dorpen.

Onze populaire serie bereikt het dramatisch dieptepunt met de dood van de dan 38-jarige hoofdrolspeelster Sannemie, een tot op heden onopgehelderd mysterie: was de smakelijke aardmuis (een knolwortel) fataal of moeten we de dood van de moeder toeschrijven aan de geboorte van dochter Pietje.

De stuk voor stuk geslaagde portretten van Maastrichts vrouwen bestaan schetsen het sociale zijpad van de officiële geschiedschrijving. Omstreeks de eeuwwisseling echter raken politieke en sociale werkelijkheid verstrengeld als de vrouwenstrijd het tijdsbeeld mee gaat bepalen. In 1894 moest de

Emely Nobis